

N OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

IN this platteland constituency we had the choice of voting Nat. or voting U.P. The first is unthinkable for the liberal-minded. But after "an agonising reappraisal" of its policy I found myself conscientiously unable to vote for the U.P. My personal decision is unimportant. The reasons for it may have a wider significance.

Of course, I know all about "a vote withheld is a vote for the Nats." And I am not in serious doubt that the Nat. racial policy—colour policy—is more blatant, more brutal and more dogmatic than that of the U.P. But this is a difference of degree, not kind. And I am myself unable with a clear conscience to vote ever again for any policy which is pledged indefinitely to perpetuate White domination. The baasskap or "White supremacy with justice for ever"—what is the practical difference between them, except that the former is more honestly and consistently ruthless?

Let us go back to the general election of April 1953. During the campaign it was argued, though I dissented, that there were floating voters who could be won over by aligning U.P. racial policy with that of the Nats. Only thus, it was said, could we vote for the right to vote again.

So we were to treat the Coloureds—not as people with inherent rights of their own—but "as a loyal appendage to the Europeans." Six months before the election Mr. Blaar Coetzee, then a "liberal" U.P. candidate, said—and he was unrebuked—that "the only difference between the Nat. and U.P. policies was whether the Coloureds should be taken off the common roll constitutionally or unconstitutionally.

We were asked to maintain the rule of law. Then, three months before the election, the U.P. supported the Public Safety and Criminal Law Amendment Acts, which cannot be reconciled with the rule of law but which are obviously weapons of racial domination.

WHY ONE MAN DID NOT VOTE

By C. W. M. GELL

Were we to "lift the colour question out of politics" by voting for "a broad South Africanism" (of Whites only) and accepting Africans "as a permanent part of the population," whose right to freehold property in the towns would, however, be considered by a commission along with other "contentious matters." We were dedicated to re-establishing "a submissive and co-operative labour force in our homes, on our farms, in our mines and in our factories." We would achieve this by strict, compulsory residential and social segregation and the industrial colour bar, by standing pat on the 1936 Native Representation, by considering "very deserving Natives" for exemption from the pass laws and by offering to consult (but not to negotiate with) "moderate Native leaders." Meanwhile, we promised an all-out offensive against "the idlers and the enemy," i.e. tsotsis, skollies and "so-called Native intellectuals who brood over imagined grievances and covet Naboth's vineyard which the Europeans had tilled by the sweat of their brow." (Yes, we actually said that).

Well, we all know now the answer the electors gave in that contest between two Nationalist parties. The 'purified's' share of the total vote went up from 41.7 per cent in 1948 to 45.6 per cent in 1953. This August, when all the statistical special pleading is over, they have as nearly 50 per cent as makes no difference.

Now what did we fight for in these provincial elections? Schools, hospitals, roads—yes. But these were not the issues that counted. The Nats. went to the country on their herrenvolk policy. How did the U.P. meet it this time?

First, there was its record in the 1953 parliamentary session—support in principle for the two major apartheid laws (the Reservation of Separate Amenities Act

and the Labour Settlement of Disputes Act) though last minute technical reasons were found to enable a final vote against them, and outright support for the further victimisation of our Indians by stopping the trickle of immigrant wives and children. Near the end of the session came Mr. Badenhorst Durrant's resounding assurance that U.P. policy meant "leadership should remain (for all time) in White hands and those elements who stood against the interests of White South Africa will have to be eliminated. Any surrender of political rights to non-Europeans would spell the doom of the Europeans in South Africa" (cheers from his nominal opponents and Mr. Barlow)

But, in February, we liberal-minded suddenly saw hope of a real alternative to apartheid in Prof. Fourie's integration speech, frankly accepting that there were political and moral consequences that had to be faced. What followed? "Die Groot Vlug," led by Major van der Byl and Senator Steenkamp publicly denying that integration had any political or social implications. These two stalwarts will "face" but not "meet" non-European demands. And we were back once more to April 1953—"accept the non-European as a permanent part of the population provided he has no rights."

In Natal, U.P. provincial candidates smeared the very mild liberalism of the Federalists exactly as the Nats. smear the U.P.—and with a similar respect for objective veracity. In the Transvaal the new formula of "co-ordination" was evolved to extract all constructive content out of integration. Mr. C. J. H. Patmore entered the field against the sitting Labour M.P.C. in Johannesburg City Council because "the approach of the Labour Party to our national problems (e.g. extending the Cape Native representation to the northern provinces) is against the official policy of the U.P." In the Cape,

at least one U.P. candidate asked the voters to keep the 'Coloureds on the common roll "to help us fight the Natives" an argument hardly distinguishable from Mr. Strijdom's latest exhortation to Afrikaans schoolchildren that "English-speaking children are not the enemy but the Whites in South Africa must stand together to fight the common enemy." (Has any one reproved these two gentlemen for "inciting feelings of racial hostility" against Africans? And Sir de Villiers Graaf, whose silence on basic colour questions has been monumental, stumped the province with an inspiring message about the export of a few beef carcasses to Russia—hardly the contribution of a potential party leader, though Mr. Strauss finally fell into the same error of triviality.

In the face of this record, the U.P.'s primary concern with "moderate" Nats. and its own near-Nats. stands out for all to see. It has calculated that the liberal-minded must support it as the lesser evil, however outrageously it flirts with the baasskap. I hope I am only one of many for whom that calculation must now be revised.

The U.P. is in the wilderness. Let it face that fact. Its racial policies have drawn steadily closer to those of the Nats., yet its share of the vote has as steadily diminished from nearly 60 per cent in 1948 to barely 50 per cent today. On present delimitation, it needs over 65 per cent to regain power. It can't be done in the foreseeable future.

Let the U.P. therefore, do what Malan did in 1933—build for the distant future. The future of South Africa lies either over the apartheid precipice to disaster or with the gradual growth of a common, inter-racial society. No one expects the U.P. to become a Liberal Party overnight. But no one will believe that it means honestly to face the consequences of an integrated economy and society, unless it opts for four immediate practical policies at its Union Congress in November: (1) some extension of the non-

Continued on page 450

The
New India Assurance
 Company Limited

Principal Controlling Officers:
 Rustomjee (Pty.) Ltd.

74 VICTORIA STREET, DURBAN

Please note our change of address

As from the 1st October 1954
**BAI JERBAI RUSTOMJEE
 TRUST BUILDING**

First floor

140, Queen Street,
 DURBAN, NATAL.

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110

LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

**BRADFORD CLOTHING
 FACTORY**

Direct Importers and
 Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor RAMBHAI D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery,
 Enamelware, Stationery, Drapery,
 Crockery, & Wool.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala arriving September 28. Sailing October 4.
 for Bombay

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
 Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
 nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
 private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£83-10-0
Second "	"	"	"	55-0-0
Inter-Class	"	"	"	37-0-0
Unberthed (Deck)	without food			24-10-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-17-6

Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can
 be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be
 permitted to keep on deck with them more than one bed-
 ding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

COMMONWEALTH PARLIAMENTARY DELEGATION MEMBERS VISIT THE UNION

The following is the text of a letter addressed by the African National Congress (Transvaal), the Transvaal Indian Congress, the S.A. Congress of Democrats (Johannesburg Region,) and the S.A. Coloured Peoples's Organisation (Transvaal,) to the members of the Commonwealth Parliamentary Delegation who were on a visit to the Union after the termination of their deliberations at Nairobi:—

SIR,—In many lands they say of those who bring good wishes instead of gifts, that "it is the thought that counts." Unfortunately, in South Africa, it is more often the colour of the wishers' skin that counts with our racially obsessed rulers. It is therefore with hesitation that we address you, since we speak not for the exclusive ruling caste, but for all the racial groups—the majority of them non-white—who make up the people of this land.

It would be rash to add a hope that your stay be pleasant in a land where the worth of men is measured by the colour of their skins, and where all social life and institutions are deformed by an all-embracing racial discrimination. Some reflection of the daily humiliation which South Africa visits on its citizens has already fallen on your delegation. Your fellow parliamentarians from the Gold Coast and elsewhere have been debarred from visiting here by the transparent device of inviting "self-governing territories." The Indian parliamentarians have stayed away from all your activities in protest at South African racial intolerance. Your Pakistani and Sinhalese colleagues have had to suffer the humiliating Government "privilege" of being kindly permitted to enter where all their countrymen are rigidly debarred. These are scarcely the conditions for pleasant touring.

In the circumstances, therefore, may we extend the wish that your visiting proves informative.

If time permitted, we would like to have the opportunity of showing you something of our South Africa, the common people's South Africa. It would no doubt be different from the official South Africa of monuments and game reserves which you will see; and it would perhaps tell you something of this controversial land which you will not hear at all at the official banquets and gatherings.

We would like, for instance, to take you through the municipal streets of Moroka, where 55,000 people live in home made hovels of hessian and cardboard; and perhaps to tell you how this erstwhile "emergency camp" has now become a model for a so-called "site and service" scheme, by which South Africa's housing shortage is to be conquered. We would like you to meet the Superintendent, living like some Sanders of the River, white man

boss in a black man's territory; and then to meet some of the mothers of the area, who bring up children who run wild in the streets for lack of schooling and recreation and who drift into gangsterism for lack of opportunity.

From this gateway to South Africa, we would like to move on to Johannesburg's Western Areas, where 58,000 people live under the shadow of imminent forcible deportation from their traditional freehold homes, to a municipal cantonment miles away from the city where they work. We would like to give you an opportunity to talk with them and hear their opinions of the "black spots" removal scheme, which makes of them pawns in the creation of race-colour pattern plans devised by back-room boys of South African racialism.

Perhaps here, or in any of our country's towns and villages, we could meet some of the African boys and girls who struggle each year to be in that one-third for whom there is any place in our schools. We could hear from them of the new South African educational policy, which will cut their daily schooling to a maximum of three hours, with Standard Two as the general, almost universal, summit. And perhaps, too, of the cutting off of State subsidies from Mission schools who do not adopt "Bantu Education" and refuse to teach the African child that "there is no place for him in the European community above the level of certain forms of labour."

Possibly we could take in a visit of Nylstroom or Lydenburg, or any one of a hundred small towns, and gaze upon the rocky outcrops of waste lands to which the local town council and the Government planning and Reference Committee propose to relegate the local Indian community. We could meet the ten or fifteen Indian families, most of them small traders, who are the "problem" with which these towns and Government grapple. We would discuss gravely, as the Land Tenure Board does, the serious problem of whether their trade and livelihood will not, perhaps, be affected when all are settled cheek by jowl, outcasts in an out-of-town ghetto. And perhaps we could meet a local councillor of Nationalist politician—or even one of those who hopes to take over the best situated Indian property—and hear how the Group

Areas Act is necessary in the national interest, and how "equality of sacrifice" will be its keynote.

We could scarcely miss a visit to the local pass office, where we could mingle with the brow-beaten, despised waiters, if the apartheid regulations did not whisk us into a separate, shorter, more courteously received queue. There, we would have time to study and observe the shouting and cursing of petty officials, banging their rubber stamps like minor Mussolinis, and condemning 3,000 men each month on pain of arrest and imprisonment to leave the town, his home and perhaps his family. If you are sensitive to atmosphere, you would feel something of the bitterness and hatred which is manufactured here, on both sides of the counter, officials and applicants alike degraded by the sordid traffic in bodies. If you could break through the intolerant indifference of the official, you could learn that, like the thousands badgered from queue to queue, he knows not what he does, except that it is in terms of the Abolition of Passes Act.

From here, it is but a short step to the Court, where daily, hundreds of pass offenders are tried, convicted and dispatched to serve their sentence with a speed that many an abattoir would envy. We could meet some of the thousands who are jailed each year for failure to have right pass at the right time—the most prevalent South African offence despite the much discussed "crime wave." We could, perhaps, follow them to one of the private jails which are being built by local farmers in many rural areas at their own expense; and we could see how Influx Control regulations and Urban Areas Acts and Master and Servant Acts keep these jails conveniently and permanently filled with convict labourers, working on private farms to which free labour would never be attracted without substantial improvement in wages and conditions of work.

For an adventurous evening taste of South Africa's night life, we could perhaps spend a night in a home in any urban township for Africans. We would go to bed early, for we might be rudely awakened at 2 or 3 a.m. by police bursting in without a warrant, brusquely turning us out of bed, and overturning furniture in one of the perennial raids for "liquor." We would be obliged, of course,

to produce our passes, and tax receipts instantaneously, or be bundled off in a pick up van to the local jail.

But perhaps, since politics is your interest, we would omit the night life and perhaps spend the evening quietly at a political gathering—possibly a non-Government and non-Nationalist public meeting, possibly even one of ours. We would quite casually—familiarity, they say, breeds contempt—run the gauntlet of surveillance outside: the hall by a group of plain-clothes detectives in a car outside. Once inside, sitting quietly, peacefully listening, we could experience that interesting South African political occurrence—a police "investigation." We would attempt to maintain our sang froid even when policemen armed with sten guns burst in, and demand the names and addresses of all present, because they suspect "high treason." And we would spend the next few weeks anticipating a letter from the Minister of the Interior, in which he would curtly inform us, that, since he is satisfied that the objects of Communism would otherwise be served, we are prohibited under heavy penalty of again getting together with any person whatsoever for any common purpose for, say, two years. This would, we feel, be an appropriate end to a serious attempt to see and hear South Africa for yourself, and a time to make judgment.

We regret we are unable to offer to conduct you on any such tour. Most of our leading figures have already been the victims of the banning process without trial or hearing. Most of their names do not, we repeat *not* appear on a Government compiled list of former members or supporters of the Communist Party. Nevertheless, they have been subjected to heavy restrictions on their liberty, their freedom of political expression and their movement, by decrees issued in terms of the Suppression of Communism Act. For many of our foremost figures who were also the foremost opponents of the Government and its apartheid policy, even a discussion with you would bring down heavy penal sanctions.

In the circumstances, we regret that we can only offer you again our best wishes, and the hopes that you will see South Africa for yourself, untinted by the rose coloured spectacles which are standard equipment handed out by Cabinet Ministers to distinguished guests and visitors.

S.A. RACIAL ISSUES PLACED ON U.N. AGENDA

GENERAL ASSEMBLY DECISION BY 45 VOTES TO ONE

SOUTH AFRICA asked the United Nations General Assembly on Friday, September 24, to consider whether continued discussion of the Union Government's racial policies "was furthering the cause of justice and the establishment of those conditions which must prevail in all countries if good government was to be maintained," says a Sapa message from New York.

Mr. G. P. Jooste, the South African High Commissioner in London and leader of the delegation to the United Nations, opposed inscription on the General Assembly agenda of:

Editorial Note

Owing to unavoidable circumstances important matter has had to be held over for next week.

1. The treatment of people of Indian origin in the Union of South Africa.

2. The South African Government's policy of apartheid.

But the Assembly decided to place both items on the agenda. The vote by show of hands in the first case was 45 to one with 11 abstentions.

The vote, by roll call, in the second case was 59 for inscription, six against and four abstentions.

Those who voted for inscription were Afghanistan, Argentina, Bolivia, Brazil, Burma, Byelo-Russia, Canada, Chile, China, Colombia, Costa Rica, Cuba, Czecho-Slovakia, Den-

mark, Ecuador, Egypt, El Salvador, Ethiopia, Greece, Guatemala, Haiti, Honduras, Iceland, India, Indonesia, Iraq, Israel, Lebanon, Liberia, Mexico, Nicaragua, Norway, Pakistan, Panama, Paraguay, Persia, Peru, Philippines, Poland, Saudi Arabia, Sweden, Syria, Siam, Ukraine, Soviet Russia, United States, Uruguay, Venezuela, Yemen and Yugo-Slavia.

Against were Australia, Belgium, Britain, France, Luxembourg and South Africa. Abstentions were the Dominican Republic, Holland, New Zealand and Turkey.

Dealing with the inscription of the apartheid item, Mr. Jooste said that in South Africa's view discussion constituted intervention.

"In fact, we have argued and demonstrated before that discussion in the United Nations, in the light of our own experience, constitutes one of the most insidious and dangerous forms of intervention of which this organisation is capable," he said.

"We speak with authority on this point, for we have had considerable experience of this form of intervention.

"Indeed, any other State placed in a situation where good government and stability of administration are prejudiced of its internal affairs, at the United Nations would, in the light of South African experience, have no option but to oppose by all means in its power every effort on the part of the United Nations to discuss its domestic affairs."

A THREAT FROM MR. SWART

IF the police were prevented from doing their duty through any judgment given by a Court of Law, the Government would see to it that the necessary legislation was introduced to remove these difficulties, the Minister of Justice, Mr. C. R. Swart, told the Nationalist Party congress in the Bloemfontein City Hall last week.

He was referring to the judgment in the Witwatersrand Local Division of the Supreme Court, in which Mr. Justice Ramsbottom confirmed a *rule nisi* issued on July 25 prohibi-

ing the police from attending a meeting in Johannesburg. "We cannot play with these things as other countries have done," said Mr. Swart. "The United States played with it and its atomic secrets are now in Moscow. We will put the matter right and give the police the necessary powers. This assurance I can give you and the country."

Mr. Swart said the police had been attending meetings for the past 39 years. Now all of a sudden there was an appeal against it.

The Judge in question had been informed about the matter

on Friday, but the police were not informed of the step. Consequently, the police were unable to defend themselves.

"Whether that judgment was right or wrong, the police were prevented from gathering important information for building up a case of high treason. If we had a good case to think there would be treasonable actions we had the right to attend the meeting."

The police had declined to disclose the evidence already in their possession.

"We shall not be able to free this country from subversive elements or white-anting of State security unless we are able to gather information."

Mr. Swart said the only reason why it had been possible to act so promptly against subversive movements, was that the police had been gathering information for months beforehand.

"If the police are to be prevented from attending meetings we will not get our information and will be caught off our guard."

An appeal for more young men to join the police force was made by Mr. Swart. One of a number of motions on police affairs urged that more police should be made available in the rural areas.

"If you give me the young men I will give you the police that you need," said the Minister.

Congress adopted three resolutions asking the Government to continue with its efforts to place the Coloured voters on a separate roll. One asked that care be observed about steps taken to achieve this, such as entering into compromises. Another asked that the object be achieved regardless of opposition or legal obstacles. Another resolution asked that vacancies

on commissions and boards be filled with Nationalists only.

Congress also adopted a resolution that Natives representatives and future Coloured representatives in Parliament should only vote on matters affecting Native and Coloured affairs.

Why One Man Did Not Vote

(Continued from front page)

European franchise, (2) the right of non-Whites to acquire freehold in our towns, (3) the progressive relaxation of the industrial colour bar, (4) the substantial alleviation or abolition of the pass laws, influx control, post office and railway station apartheid.

These are the political and moral minima of integration. They may immediately lose the U.P. both votes and some of its right-wingers. But they would open up the hope of a constructive, positive alternative to apartheid. And, since aping the Nats. is clearly going to end in disintegration and disgrace, only such an alternative offers the U.P. and South Africa a return from the apartheid wilderness.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macos House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. Phone 33-1654.

HINDU DHARMA

By— M. K. Gandhi

Price 8s.

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Phoenix, Natal.

JOGGERI (GORE)

Made From Pure Sugar Cane Juice

For Sweetmeats and other Purposes. Get your Joggeri (Gore) direct from the manufacturers.

Any quantity 1/- per lb.

Also suppliers of Betel Leaves at Wholesale Price

For further particulars write to:

COTTON LANDS

P.O. Box 7, VERULAM.

THE

Provident Assurance Corporation of Africa Ltd.

Modern Life Insurance provides. . .

★ OLD AGE PENSION

★ MONEY FOR YOUR CHILDREN'S EDUCATION

★ DEATH DUTIES

★ MONEY TO FREE YOUR HOME

★ FINANCIAL SECURITY FOR YOUR DEPENDANTS

★ COLLATERAL SECURITY IN BUSINESS AND TRADE

Let us advise you on the plan that will best suit your requirements—the Corporation transacts all classes of Insurance . . . CONSULT

SEEDAT BROS.

4 Hoosen's Building, — 116 Queen Street, — Durban.

Phone: 21773

FOR
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN

PHONE 81006
P.O. BOX 2782

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

DHIRUBHAI P. NAIK

Travel, Insurance & General Agent

Book with us for your travelling by Air, Sea or Land either to India or to any part of the world.

All types of Insurance—Life, Fire, Burglary, Riot, Storm, Accident, Plate Glass, etc.

Consult Us Free of Charge For Your Income Tax, Persons Tax, Writing Of Your Books, Trade Licences, Revenue Clearance Certificate, Passports And Immigration Matters.

Representative: National Mutual Life Asso. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

Phone
Day 24169

Phone
Night 833459

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufactures of all classes of Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL INSURANCE COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 39 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

SHAKA'S MEMORIAL

UNVEILING CEREMONY AT STANGER

(From Our Correspondent)

ON Friday last, before an estimated crowd of 8,000 people, Cyprian Bhengenzulu, the Paramount Chief of the Zulu nation, unveiled the memorial, a beautiful marble edifice, erected in 1932, to the memory of Shaka, an ancestor of the Paramount Chief, and the founder of the Zulu nation.

The proceeding were opened with prayers, according to Christian rites by various Ministers.

His Worship the Mayor, Mr. Leo Lavoipierre, welcomed the Paramount Chief to Stanger.

One of the speakers was Councillor Mr. E. M. Moolla, a leader of the Indian community of Stanger and District.

After welcoming the Paramount Chief, his Consort and retinue to Stanger, and conveying the greetings of the Indian people of Stanger and District, he laid a wreath "on behalf of the Indian people" at the foot of the monument and in traditional Indian custom garlanded the Paramount Chief, and thereafter presented a bouquet to the first Lady of the Zulu nation, the wife of the Paramount Chief, on behalf of the Indian women of Stanger and District.

In his reply, the Paramount Chief, through his Chief adviser, thanked the Mayor for his welcome, the Police for their kind assistance, and thanked the Indian community for their hearty welcome, and also for their gift, both in cash and kind, of approximately £250, towards their expenses.

He exhorted his followers to take note of the harmonious relationship that existed between the various races that had assembled to pay homage to their King.

On Saturday approximately 12,000 assembled to take part in the tribal homage to King Shaka.

The Paramount Chief, with his Consort, dressed in full tribal dress, (this is one of the few occasions when they are seen in this attire,) led a procession of some 2,000 strong of his followers to the monument. The whole ceremony taking about two hours.

A special word of praise must be paid to the District Commandant of the S. A. Police, North Coast Command, who was personally in charge of the Police, for the very efficient manner in which the whole police organisation was carried out.

A very notable feature of the whole organisation was the harmonious relationship that existed between the various races, African, Indian, European and Coloured.

These gatherings are to be held every five years.

Councillor E. M. Moolla's Speech

Councillor E. M. Moolla, representing the Indian community of Stanger and District made the following speech:

"I greet you all in the name of the Indian community.

"I am grateful to the Paramount Chief of the Zulus, Cyprian ka Solomon ka Dinizulu, for inviting me through the Native Commissioner for the Lower Tugela District, to represent and speak on behalf of the Indian community at this unique gathering, convened in honour of King Shaka.

"On behalf of my community, whom I have the honour to represent, I say—Thank you!

"We join you in paying homage to King Shaka, the founder of the Zulu nation.

"It was his masterful personality, his acumen and forethought that laid a sure foundation on which the social, moral and the ethical code of the Zulu nation is laid.

"There may be some who may not agree with his methods or with the manner of his rule, but it was his rigid code of law that has made the Zulu nation what it is today: a code that has stood the test of time.

"We also mourn with you that Chief Solomon ka Dinizulu the father of the present Paramount Chief Cyprian, revered of the Zulus, is no more with us.

"Chief Solomon was one of the original band who initiated the erection of this impressive structure, and in the ordinary course of events, this monument should have been unveiled some time in 1933 or 1934; but it was not to be.

"In any case, even at this late hour, we honour his memory when this Monument is blessed and unveiled.

"We also take this opportunity to convey to you all our heartiest congratulations on this Memorial that you have built to honour the name of King Shaka."

GREAT HAPPENINGS IN WEST AFRICA

IMPRESSIONS OF A DISTINGUISHED INDIAN SCHOLAR

"THE entire hope of the African is unquestionably centred in the great happenings in Gold Coast, Nigeria and in some of the French African territories. I found the people progressing a good deal, and the West Africans are certainly quite abreast of the civilised peoples of the world in the advance they have made in education and social and political organisation."

Dr. S. K. Chatterji, M.A., D.Lit., F.A.S., Chairman, West Bengal Legislative Council and Emeritus Professor of Comparative Philosophy in the University of Calcutta, who spent three weeks last month in West Africa, thus commences his thought-provoking impressions in an interesting letter received by Mr. P. S. Joshi, Indian author in Johannesburg.

Dr. Chatterji's description of the African life is vivid: "I have found the Africans a most lovable people—they always greet you with a smile, and there is such a charming urbanity of manner in their dealings with outsiders that you cannot but think it all to be the result of an inherent spirit of culture among them. Over all that, the Africans have a sense of rhythm and colour which make them in the kind of dress they wear in West Africa a very picturesque, even beautiful people."

Three week's stay was not at all enough, but Dr. Chatterji was enabled to make contacts with prominent political leaders, educationists and artists among both African and British people. He has nothing but "praise for the generality of British administrators in West Africa." It forms a very refreshing contrast with many other parts of Africa.

"Our brother, the black man of Africa, certainly deserves the goodwill of all lovers of humanity for the struggle they are making to obtain their proper place in the scheme of things, and I trust that the innate savagery and barbarism that are behind a policy like that of apartheid will gradually dawn among those who are trying to perpetuate this cleavage among the different branches of the same human family," added Dr. Chatterji.

Touching on the life in Nigeria, Dr. Chatterji says that there are certain conflicts of ideologies, but on the whole there is a resurgence of African nationalism which just at the present moment appears to rise above organised religion. It does one's heart good to see and

talk to a cultured African with a European education who is proud to wear his native African dress—"in the Gold Coast it makes him look like a bronze statue of a Roman Senator in his toga."

"We are now discovering," concludes Dr. Chatterji, "that the African has also had his own contribution to make in the sum total of civilisation—and in some departments of life his influence is being felt in Western civilisation, whether directly or indirectly: in art, in music and in dance."

Dr. Chatterji is an eminent pre-historian. Presiding over an All India Oriental Conference in India last year, he claimed that the oldest people to come to India belonged to the Negrito or Negroid race, who arrived in the early stage of their culture from Africa along the coast lands of Arabia and Iran and settled in Western and Southern India and spread over to Northern India, and passed on to Malaya and the islands of Indonesia. The Negroids evidently passed away, leaving hardly any trace in Indian civilisation and among the Indian people.

Dr. Chatterji took part in the International Congress of Orientalists held at Cambridge four weeks ago and read a paper on Dravidian philology.

MY GANDHI

By DR. JOHN HAYNES HOLMES
Price 12/6 including postage

This book is written by one of Mahatma Gandhi's first most intimate friends in America and a life long supporter of the great principles for which he stood and laid down his life.

To be had from:

'INDIAN OPINION,'
P. Bag, Phoenix, Natal

Cuticura
ANTISEPTIC OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

FOR CUTS AND SCRATCHES

A break in the skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

TIME TO CHANGE OUR TACTICS (3)

By JORDAN K. NGUBANE

IN the second article in this series I mentioned the mood to go to prison and the production of our own food (individually) as the first of the changes we must make if we must convert the Congress machinery into an absolutely inflexible machinery in the fight against race oppression.

We can organise ourselves into such a machine if we are ready to pay the price. That is why I dwell so much at length in this series on the value of the examples set by our leaders. The people, of their own accord, will never be ready to march to freedom simultaneously. As a mass they can resort to senseless and futile attempts at violence. But they cannot wage a peaceful, ordered and successful struggle without the inspiration of their leaders. We must produce a leadership which sets itself, by the way it sacrifices itself, the goal of being a living inspiration to the masses. The mass mind requires and is ready to be inspired by examples of self-sacrifice.

The case of Mr. Luthuli provides a good lesson. Here is a man who rose from relative political obscurity and through sheer self-sacrifice and contempt for its consequences, raised himself within a very short period to the position of unquestioned spokesman of the Union's 8 million Africans.

The campaign to produce food for the two thirds of our people has the advantage that it can be worked by as many people as possible without exposing them to the risk of trouble for themselves or their families. We must take into account the fact that we have not as yet taught our people not to fear trouble. As long as they are afraid of trouble, we must know that that is a reflection on the quality of our leadership and must take a realistic view of it while correcting it.

The second advantage here is that even the Government are keen on seeing the African make a better use of whatever scrubby land he produces. If they can work with us in an undertaking which, in another sense, is humanitarian, we should cooperate actively with them. We must regard African lives as precious; just as we regard African votes as valuable. The question of producing food is basically humanitarian and should commend itself to every decent person.

The second problem, ignorance, is more complicated and cannot be treated with the sense of urgency due to food production. But the ban on our leaders and public meetings mean that the link between the African National Congress and the masses has almost been severed. It means the army has been cut off from its headquarters. We must devise new methods to remedy this defect. We must set ourselves the goal of building up and popularising the vernacular Press—cheaply, produced and cheaply sold weeklies. For, the day is not far when Congress will be declared an illegal organisation.

A United Nations team working in Mexico has devised a cheap way to publish little bulletins. We might explore the possibilities of this invention.

Exploration here, however, is a job for individuals. What we must do in the African National Congress is to popularise the speaking and reading of African languages. We must create and encourage the mood in our people to love their languages. Our ideal African at all times must be the person who speaks, reads and writes the three major African languages: Zulu, Xhosa and Sotho. We must enlist the co-operation of the teacher who must encourage our children to see themselves, not as Zulus, Xhosas or Basutho; they must regard themselves as Africans.

Pride of language must not in any way be allowed to prejudice us against the study of other languages. The latter are open doors to new ideas and wider intellectual horizons. As a young people we have a lot to learn. We do not apologise for the fact that we are young. We want to learn and get down to the job of creating for ourselves a world after our own design. For this reason we must show an equal determination to study English, Afrikaans, Urdu, Hindi and, if possible, Giddish. These languages are all spoken in South Africa and we, whose presence is of vital importance to all communities, must be able to get to their heart and to the innermost enclaves of their mind and spirit through the study of their languages.

Our struggle has entered a new phase. It demands from us more emphasis on constructive efforts to rebuild our people in readiness for emancipation. During the last forty years of Congress we applied ourselves to the task of

peaceful agitation. Although this was directed to the rulers, its effects were designed to enable us to produce a truly national and representative leadership. We were building up a tradition of leadership in accord with the spirit of the Bloemfontein Conference of 1912 where we bound ourselves to emerge as a new and united people—the Africans. Now, we have produced the type of national leadership we want. Nobody today can crush the spirit of the Bloemfontein Conference. For this reason our next task is obviously to prepare the people actively for emancipation. This is the next logical step to take in our march to freedom.

For this reason, I do not think we need very much platform work in the absence of concrete efforts to rebuild our people. They were ruined by historical and lingual differences among themselves before the white men came and were later crushed under by race oppression. We must rebuild them and get them to re-dedicate themselves to the attainment of freedom as one unit.

Platform work certainly has its advantages. But we have to see it only as part of the general task of peaceful agitation for a free existence.

The last important change advocated in this series is bringing our spiritual resources as a people into the struggle. Against the physical force of the race oppressor we must pitch our own soul force. That will not only make our forces actually invincible morally, it will broaden the struggle and bring in a vast army of potential fighters who, today, are largely indifferent to the struggle. I mean the Christian Churches.

Their indifference springs from a wrong grasp of the fundamentals of Christian teaching. Too much emphasis has been laid on meekness as a cardinal virtue by those missionaries who were the agents of the oppressor. The African was not encouraged to understand the Christian evaluation of the human personality and its uncompromising hostility to tyranny.

We must make a more intelligent study of Christian teachings and infuse the new knowledge gained in our struggle. The good African Christian must be non-violent. But his hatred of tyranny must be such that he will readily allow himself to be thrown into the Lion's Den rather than tolerate for one moment anything which debases the human personality. For that is actually what Christianity teaches. Christ was a friend of the people and not

their enemy. He was crucified, not by the oppressed masses, but by the oppressors of their fellow-men. Like Socrates, Anaxagoras and other great teachers of wisdom of the Historical Left, the rulers could not bring up better ideas to match His. The only answer they could give to His truly remarkable doctrine of human love and brotherhood was to kill Him. Their modern counterparts ban us and look us in prison when we say that it is in the interests of all God's children who have made South Africa their home to order their lives on the basis of the Golden Rule.

We must bring ourselves to the state of infusing a new zeal; a new crusading spirit in the millions of African Christians; a new determination to make the fight against apartheid a crusade against the anti-Christian doctrine of white supremacy.

Christian meekness is not yielding to tyranny. It is an attitude of mind perfectly in consonance with the Christian evaluation of the human personality. You must be meek because you are not better than the next man created by God. Its opposite is arrogance; that arrogance which gives rise to theories of race supremacy, apartheid, concentration camps and firing squads. If you regard yourself as the equal of the other man, you will not bully him; you will not tremble before him; you will treat him kindly, with consideration, whether he is high or low. That is Christian meekness.

In doing all this, we shall at the same time clarify the real issues beneath the struggle. The apartheiders say that at the base of the race problem is the clash of colour. That is not the case. Underlying our race problem is a conflict of values. We adhere to values based on the Christian evaluation of the human personality. The Malanites adhere to values based on the doctrine of the survival of the fittest.

I want to close this series with a note touched at its opening. We can be free tomorrow morning if we like. We have the strength of our numbers to do that successfully. But we are still afraid to pay the real price of using our strength. The result is, we resort to all sorts of subterfuges to escape our inevitable fate. If we want freedom, we shall be jailed. If we do not want to be free, we shall remain out of jail. Apparently we believe that it is better to live the life of a slave out of jail than feel the decency of doing the right thing in jail! Let us change from this.

FARM PRODUCE

We are cash buyers of all types of FARM PRODUCE. Forward samples together with quotations to:

AISEN SOUTH AFRICA (PTY.) LIMITED

111/3 Macosa House.

17 Commissioner Street

P.O. Box 11012. Phone: 33-8921

Johannesburg.

Bankers: BARCLAYS BANK D.C. & O.

BOOKS FOR SALE

Key to Health—Gandhiji	1	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty—Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	3	0
Bhoodan Yujna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.1)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Deani—V. G. D-sai	12	0

Obtainable from:

**C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.**

News the other papers

don't print

is to be found each week

in

PEACE NEWS

World news—events in Africa, Asia, America, Europe—news of constructive peacemaking; race relations; progress towards a non-violent society.

Obtainable by air-mail each week from Britain at 50s. 6d. per year; sea-mail 21s.; 4 weeks trial subscription (sea-mail) 2s. 6d.

South African representative.

ELLA B. ELDER

Brownlee Street, Stutterheim, Cape.

London office:

3 BLACKSTOCK ROAD, N. 4

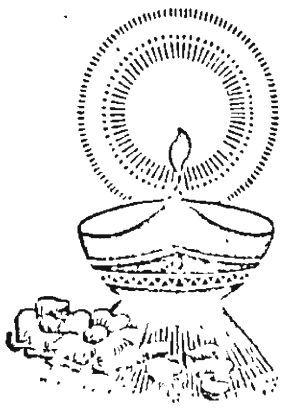
BOOKS FOR SALE

INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6	SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
EMINENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6	AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Anurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song— (An English Translation)—Annie Besant	1	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masuni	2	6	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	8
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2.	6	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1911 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1911)	4	0	CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	8	0
THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6	RAMANAMA—M. K. Gandhi	2	0
GANDHIAN TECHNIQUES IN THE MODERN WORLD—Pjuresal.	2	0	TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	3	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shuk	15	0	AN ATHEIST WITH GANDHI—Gora G. R. Rao	2	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0			

Obtainable from:

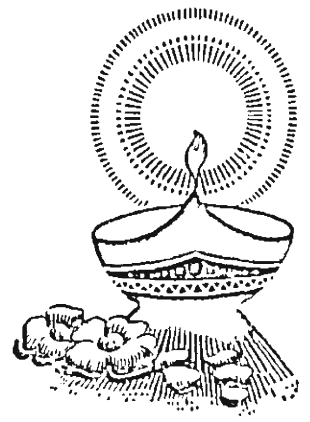
'Indian Opinion,'

P. Bag, Phoenix, Natal.

DIWALI

SWEETMEATS

from **KAPITANS** of course!

REMEMBER : . THERE IS NO BETTER.

DIWALI comes but once a year. Diwali shopping is a headache—and what a headache! Sarrie or silver tea set for Mother and Aunt, casket or nargisi blouse for Sister-in-law, gold brocaded evening hand-bag or an Oyster-Pearl Rolex Perpetual for the lovely Keeper of the Heart, dacron shirt or nylon tie for Father and Uncle, Meccano or cricket set for Brother, and for Sister . . . there is dopatta, borders, bangles or dress materials! But the joy of Diwali is incomplete without **KAPITANS TEMPTING AND WHOLESOME DIWALI SWEETS**, enjoyed widely by discriminating public, both young and old.

Last Diwali the demand for sweetmeats was unprecedented. People have come to know that **KAPITANS** is a reliable trade mark for Quality Sweetmeats. Hence we

lost in the battle of supply to the seemingly inexhaustible queue of customers. Though our sweetmeat factory worked night and day we regret inability to cope with the flood tide public rush that was disappointingly turned away from our doors.

In order that 1953 sad history of disappointment to last minute customers, local and country, is not repeated, we have taken the following concrete, satisfactory steps:—

- Two more packers are on the staff.
- Two more assistant Mithai cooks are hired.
- One more Mithai stove is installed

Last year, a rumour was spread that our Sweetmeats, and meals served in our Lounge, are prepared in one and the same kitchen. Nothing can be further from the truth than this malicious, flagrant, false rumour. We have had two entirely separate kitchens, twenty yards apart, since 1926, at the place where we are to-day. We take this opportunity of emphatically reassuring our **KATHIAWARI PATRONS** that the sweetmeats kitchen is a unit by itself, completely divorced from our meals kitchen, and that the intelligent public is cordially invited to visit our premises to satisfy itself of our proud claim that the sweetmeats kitchen is not only the cleanest and most hygienic, but one hundred per cent. purely vegetarian.

SWEETMEATS

(PRICES PER POUND)

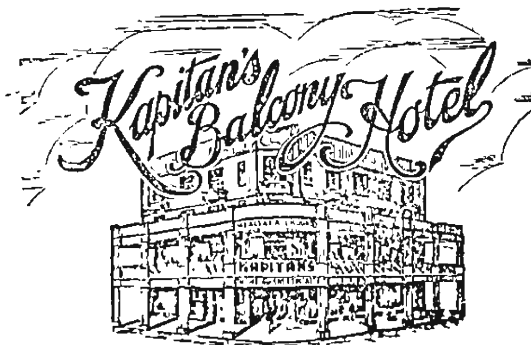
Sutherfeni, white, rose, green, orange and yellow	7 0	Pista Penda	6 0
Khajli, unsweet	7 0	Badam Penda	5 0
Khajli, sweetened	6 0	Jamnagri Kesri Penda	5 0
Badam Puri	8 0	Dudh Penda	4 0
Satha, unsweet	6 0	Special Vanilla Jalebi	3 0
Satha, sweetened	5 0	Plain Jalebi	2 0
Pista Burfi	7 0	Special Naankhatai	5 0
Badam Burfi	6 0	Plain Naankhatai	3 6
Special Mawa Burfi	6 0	Koprapak	3 6
Plain Mawa Burfi	4 0	Amritpak	2 0
Ice Cream Halwa	8 0	Special Amritpak	4 0
Pista Halwa	7 0	Mosambipak	2 0
Bombay Badami Halwa	6 0	Rosepak	2 0
Delhi Charoli Halwa	6 0	Lemonpak	2 0
Cherry and Brazil Nut Halwa	6 0	Lilopak	2 0
Vanilla Fruit Halwa	5 0	Chocolatepak	2 0
Special Badam Halwa	5 0	Khajjoorpak	2 6
Crispy Dry Halwa	5 0	Batasa	2 0
Mawa Dudhi Halwa	6 0		
Plain Fruit Halwa	2 6		
Special Mawa Gharee	5 0		
Special Badam Gharee	6 0		
Special Pista Gharee	7 0		
Plain Mawa Gharee	3 6		
Plain Gharee	2 6		
Mawa Mesoor	5 0		
Plain Mesoor	3 6		
Special Chana Magaj	5 0		
Plain Chana Magaj	3 6		
Special Mohanthar	5 0		
Plain Mohanthar	3 0		
Special Karina Ladoo	4 0		
Mawa Googra	5 0		
Khajjora	5 0		
Dahitra, unsweet	4 0		
Karina (Boondi) Ladoo	2 6		
Mawa Goolab Jamboo	4 0		
Goolab Jamboo	2 6		

FARSAAN PRICES

Special Diwali Chevdo,	
Powa, Gram, Dholl,	
Pista, Badam,	
Cashew Nuts, etc.	8 0
Special Chevdo	5 0
Salted Cashew Nuts	10 0
Plain Chevdo	4 0
Jeeni Sev., Gram Flour	3 0
Jaari Sev. Pens Flour	2 0
Fried Green Peas	2 0
Salted Nuts	2 0
Gram Dholl	3 0
Peas Dholl	2 0
Sungold Potato Crisps	5 0
Fafaria Gathia	4 0
Deshi Gathia	4 0
Round Gathia	3 0
Tikka Gathia	3 0
Bhujela Vafana	4 0
Shankerpara	2 6
Bhujela Chana	4 0
Papad	100 for 10 0

DIWALI HAMPERS

SPECIAL DIWALI No. 1		DIWALI HAMPER No. 3	
5½ lbs.	1 10 0	2 lbs.	6 0
4 lbs.	1 2 0		
2 lbs.	11 0	DIWALI HAMPER No. 4	
		2 lbs.	4 0
DIWALI HAMPER No. 2			
5½ lbs.	1 4 0	DIWALI HAMPERS ALSO	
4 lbs.	18 0	MADE TO INDIVIDUAL	
2 lbs.	9 0	REQUIREMENTS	

THE ONE AND ONLY

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

(The Korner Sweetmeat House)

PHONE
2 3 4 1 4

er. Grey & Victoria Streets,
D U R B A N.

Tel. Add.:
"KAPITANS"

See!-
IT IS RECEIVED
WITH
LOVE AND GRATITUDE!

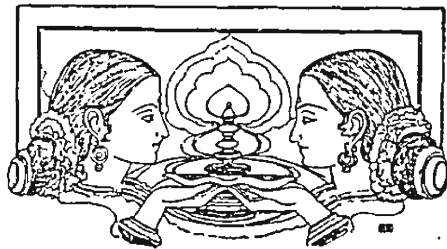
SPECIAL NOTE:

SPECIAL M. BURFI, ICE CREAM HALWA, MAWA DUDHI HALWA, PISTA GHAREE AND BADAM PURI ARE COVERED WITH EDIBLE SILVER, BUT SP. MAWA GHAREE COVERED WITH EDIBLE GOLD IS SIX SHILLINGS PER POUND.

Some customers came very late with orders and were forced by circumstances to send sweetmeats by air freight to London, to Salisbury, to Johannesburg and to Port Elizabeth. This is costly. Why not hand in your order two weeks in advance... yes, why not? You help us to help you, and we would like to say thank you.

To the people of Durban we say how fortunate we are to be on your doorstep to serve you. But what about your friends and relatives in Northern Natal, in the Transvaal, in the Cape Province? Send them a Sweetmeat Gift Parcel this Diwali... you cannot send a better, more fitting gift for the festive occasion. Let us have the names and addresses and our Mail Order Department will do the rest.

Come to Kapitan's Balcony Hotel to behold the magnificent spectacle of our Diwali Sweetmeat Exhibition. See our windows and you will goggle... enter our spacious premises and feel the tang of the wafting sweetmeat aroma. This is our greatest show of pure, luscious sweetmeats.

Please accept our invitation. We shall be privileged to help you make friends with all the colourful, tempting varieties of Diwali Sweets. Do come. We look forward to serving you. And, finally, we wish you a Happy Sweetmeat Diwali.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, September 8.

THE Government of India's action to amend the Labour Appellate Tribunal's award on the Bank's dispute has created a furor not only among the bank employees but also among all trade union leaders including the Congress supported Indian National Trade Union Congress. The Government's action reduced the scales of pay in some cases and dearness allowance granted by the Tribunal. Further the Government divided the Banks in four areas instead of three and exempted the fourth area (B- and C class States) from the operation of the award. The amendment, detrimental to the interests of Bank employees, provoked the employees and there were demonstrations by them throughout India and demand to revoke the amendment. They have threatened to take direct action and their leaders have called upon them to prepare for a general strike. The final decision will be taken by them in the next few days.

Congress, Socialist and Communist labour leaders joined hands to oppose the amendment, as they feared that it will make workers lose their confidence in the awards and the industrialists will, in future, always try to get the unfavourable awards amended by the Government.

Forty Congress members of Parliament requisitioned the meeting of the Congress Parliamentary Party to discuss the amendment. In the meeting Mr. Nehru defended the Government's actions but these members did not seem to have been convinced by the Government's defence.

During the debate in Lok Sabha, members of all parties, including Congress, demanded reconsideration by the Government of its modification of the award of Labour Appellate Tribunal. The Communist leader, Prof. Hiren Mukherji who initiated the discussion on the subject, warned that, "if this was not done, very serious consequences would follow." Praja-Socialist leader, Ashoka Mehta, characterised the modification of the award as "unwise and requested the Government to retrace its steps.

The Labour Minister ought to have defended the Government's step, but the Finance Minister stepped upon himself to defend the Government and he defended vigorously. He declared that

the Government decided to modify the award in public interest and to ensure social justice. Apart from the employers, there were the interests of shareholders and depositors. As against 65,000 Bank employees, there were some 6.5 lakhs of shareholders and 65 millions of depositors. It was their interest we had in mind in addition to the contending interests. If the terms of the award had been implemented without modification, a large number of banks would have closed down resulting in unemployment to a large number of bank workers.

Shri V. V. Giri, Labour Minister, was very apologetic. He sympathised fully with the plight of bank employees and appealed to both the employers and employees to settle the problem amongst themselves in a spirit of give and take.

Shri Giri's speech gave the impression that he was not happy about the Government's attitude. After the debate Shri Giri submitted his resignation to the Prime Minister. The Prime Minister and the Vice-President, Dr. Radhakrishnan tried to bridge the gulf between Shri Giri and other members of the Government, so that Shri Giri might be able to withdraw his resignation. The debate on the modification of the award in Rajyasabha was postponed for a day to facilitate parleys between Shri Giri and the Prime Minister. But up to now Shri Giri has remained adamant on his stand.

During the debate in Rajyasabha Mr. Nehru tried to pacify the angry labour leaders. He said that modified award will come into force from next year. In the meanwhile the Government will institute an enquiry and if the Government's apprehensions will prove to be wrong the Government will reverse its decision.

A Division Bench of Allahabad High Court declared invalid Section 3 of the Uttar Pradesh Special Powers Act of 1932 and ordered immediate release of Dr. Lohia, the Praja Socialist leader. The Court ordered the State to pay Dr. Lohia Rs. 500 as cost. Dr. Lohia was immediately released by the State. Dr. Lohia was arrested on July 4 on the charge of making speeches instigating the tenants not to pay enhanced

irrigation rates. All Praja-Socialist Satyagrahis arrested for campaigning against payment of increased irrigation rates were also released by the State.

A crisis seems to be developing in the Praja Socialist Party. Dr. Lohia has resigned from the General Secretaryship of the Party as a protest against the action of Praja-Socialist Government of Travancore-Cochin State, where T.T.N.C. Satyagraha for separating the Tamil speaking areas of the State and merging them with Madras took a violent turn and the State Government resorted to force. Dr. Lohia is against using of force as well as arrest of Satyagrahis by the Socialist Government. He wants Travancore Government to resign. Dr. Lohia and some of his colleagues feel embarrassed by the action of the Travancore Government, as they had all along criticised severely Uttar Pradesh Government for trying to suppress Socialist Satyagraha. Dr. Lohia and Acharya Kripalani maintain that people have every right to offer Satyagraha against any law, which they feel is not just. Shri Ashok Mehta and his group is supporting the Socialist Government of Travancore. Central Council of the Party will meet in New Delhi to consider the situation. Shri Pattam Thanu Pillai, Chief Minister of Travancore, has expressed his inability to attend the Delhi meeting.

Although T.T.N.C. withdrew Satyagraha after Mr. Nehru's advice, the Travancore Govern-

ment has not become free from worries. The Communist Party controlling the State Transport Employees Union, ordered the employees to go on strike as their demands were not met by the State Government. The Union workers resorted to picketing, but the Government was unable to maintain a skeleton service. The Communist leaders claimed that about 1,600 picketers were arrested by the Government, but this figure was not confirmed by the authorities. Four Communist members of the Travancore Assembly went on hunger strike before secretarial to "enlist public support for the strike," but on the second day of their fast the police removed them to their homes. The strike seems to be fizzling out.

M. L. Sultan Technical College

(Centenary Road, Durban)

The Ceremony

of

Laying the Foundation Stone

by

Dr. B. M. Narbeth, B.Sc, Ph.D.
will take place on
Saturday Afternoon
2nd October 1954 at 3 p.m.

The College Council and Principal extend a warm invitation to the public to be present.

Academic dress will be worn where possible

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**

SARNIA,

NATAL.

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalaohari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalaohari	5	6
BHAGAVAD GITA—Abridged and explained by C. Rajagopalaohari	4	0
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	17	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Phoenix, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhi wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal

**HIND SWARAJ OR
INDIAN HOME RULE**

By Gandhi

Gandhi says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhi's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2-

DELHI DIARY

By Gandhi

This is a collection of Gandhi's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhi) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhi

An up-to-date collection of Gandhi's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhi says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	30s.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	30s.	Annually
" " "	15s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

P. Bag, Phoenix, Natal.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY
Importers & Exporters & General
Commission Agents

10 Peking Road, Kowloon, HONG KONG.

Special attention is paid
to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?

Have you provided for your dependants?

Prepare for the future

Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—
The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has
best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760. Phones:— } Business 33-0711
JOHANNESBURG. } Residence 33-5961

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in
the following:

Silks, Drapery, Toilets, Per-
fumes, Curios, Fashion Goods
and Jewellery, Wide Range of
Indian, Persian and Chinese
Carpets.

Stockists of well-known branded
Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service
are Paramount.

Luanshya,

Northern Rhodesia.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 29388

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadās	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	6	0
A BIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
MAHADEV DESAI'S EARLY LIFE —By Narahari D. Parikh	2	6
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag. Phoenix, Natal.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)

P.O. Box 2197

(Established 1927)

Premier Produce Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.

Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG

Phones: 34-3554/5
P.O. Box 200, Fordsburg,
82, Crown Road,
Fordsburg, Johannesburg.

BENONI

Benoni Coal Site
Phone 54-1813,
Rangeview Coal Sites—54-2205
P.O. Box 392, Benoni.

Proprietors:

C. L. Patel, D. K. Patel
V. B. Patel, H. J. Patel
K. C. Patel

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.

Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co.,
(Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

ATTRACTIVE SAREE MATERIALS

Self Striped Georgette Crepes 45" Green, White, Pink, Sky, Lemon 4/11 yd.	Coloured Georgettes 45" All Shades 3/11 yd.
Self Check Fancy Volles with Block Designs 45" 4/11 yd.	Spotted Georgettes 45" Latest 4/6 yd.
Fancy USA Floral Volles 38" 4/11 yd.	Embossed Georgettes 45" Basket Design 6/11 yd.
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Jari Work Sarres 24-10-0 each
Floral Bembergs 45" Red, Gold, Green and Blue Designs 4/6 yd.	Georgette Sarres Cotton Embroidery 23/15/0 each
Bordered Georgette 45" All Shades 3/11 yd.	Benares and Tinsel Jari Borders Big Range In Stock

BLOUSES

Chinese Embroidered Satin and
Georgette Blouses and Latest
Skippers 8/11 each.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel
Size 5 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples:

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

DIWALI GREETING CARDS

Purchase your Diwali
Cards from Us:

We have all ranges in
English, Gujarati, Hindi
and Tamil (with en-
velopes).

Religious and other print-
ed cards assorted 3/6 doz.
National leaders import-
ed cards 9/-, 15/9, 18 9.
Religious in Art Cards
Imported 18/9, 15/9.

Cheque Books 1,3, 2,3,
each.

Obtainable at our only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS
(Corner Grey and Lorne Streets)

286 Grey Street, Phone: 26370.

DURBAN.

પુસ્તક પર મુ—અંક ૩૮
તા. ૧ અક્ટોબર, ૧૯૫૪.
છુટક નકલ પેની ૬.
૧૨ શુક્રવારે બહાર પડે છે.

માણસ જીવે છે ત્યાં સુધી તેની પરીક્ષા જ છે. જીવન એજ કસોટી છે અને જે પરીક્ષાનો અંત, માણસ નો અંત સાથે ત્યારે જ થાય. હું આટલો છુટો છું તો પણ મારી કસોટી એજ ચાલે છે ના? અને માણસ ક્યારે નિષ્ફળ નીવડે તે કેમ કહી શકાય? આજે હું મહાત્માને રચાને છું તો કાલે જનતાની કસોટીમાં નિષ્ફળ નીવડું તો એક દુરાચારીને રચાને પણ આવી જઈ.

ગાંધીજી.

—૦—

મારા પડોશીએ, મારા નોકરે કે મારા બાળકે મને કંઈક નુકસાન પહોંચાડ્યું છે, મને દુઃખી કર્યો છે અને એમને પણ હું જે સામે કંઈક નુકસાન પહોંચાડું એ ન્યાયયુક્ત ગણાવું નેહએ. આ સીદ્ધાંતનો વીરોધ કરવા માટે ઇશુ ખ્રીસ્તે સમજદારીની પોતાની સમગ્ર શક્તિને એકત્રીત કરીને કહ્યું હતું: 'તમારા દુસ્મન પ્રત્યે પ્રેમ રાખો; તમને શાપ આપે એને આશીર્વાદ આપો' અને જે તો કહે છે કે આ જ ધર્મરતો નીયમ છે અને તમે જો ધર્મરતો સાચા બાળ બનવા માગતા હો તો એને અનુસરો.

કવિ શેતા.

—૦—

મિત્રો, તમારામાં જો સદ્ગુણની સુવાસ છે, તો તે સુવાસ માટે કોઈનો અભિપ્રાય પુછવાની જરૂર નથી. તમારા જીવનની સુવાસ જ સામા માણસને ખોલતો કરશે. પુષ્પો ભમરાઓને કહી કહે છે, ખરાં કે અમારી સુવાસ ના તમે શુભચિત્ત કરો?

સોહદીસ.

—૦—

ધિકારક ફેલાવતી બીજની જીભને આપણે રોકી ન શકીએ પણ આપણા સારા જીવનથી આપણે એના પ્રત્યે દુર્લક્ષ તો જરૂર દાખવી શકીએ.

કેટો.

—૦—

સાચી નિષ્ઠા આંસુ સારવા નથી બેસતી; એ સહન કરે છે.

—બોવરકર.

આપણી કાયમની અવસ્થા

(શ્રી. કેદારનાથ)

દુઃખ ટાળવાના અને સુખ મેળવવાના લાંબા વખતના પ્રયત્નો માણસને જણાયું કે; તદ્દન દુઃખ રહિત સુખ માણસને મળે એ શક્ય નથી. દુઃખ ન જોઈતું હોય તો તેણે સુખ પણ છોડવું જોઈએ અને સુખ છોડી શકાતું ન હોય તો દુઃખ પણ સ્વીકારવું જોઈએ. તે પણ કબુલ ન હોય તો સુખ અને દુઃખ સમાન માનવાં શીખવું જોઈએ. આ અનુભવ પરથી માણસે તાત્કાલિક અને વ્યક્તિગત સુખ દુઃખને મહત્વ ન આપતાં, સામુદાયિક સુખ દુઃખનો વિચાર કરીને ચિત્તની શુદ્ધિ અને સદ્ગુણોની વૃદ્ધિનો આગ્રહ રાખીને માનવત સાધવા નો વિચાર અને પ્રયત્ન કરવો જોઈતો હતો. સુખ દુઃખની સંકુચિત કલ્પનાઓ ફેટી દઈને તેણે આત્મીયતાની વ્યાપક કલ્પના ધારણ કરવી જોઈતી હતી. પરંતુ તે ન કરતાં ઉલટું તેણે પોતે જ જન્મ મરણમાંથી મુક્ત થઈને સુખ દુઃખમાંથી છુટવાનો પ્રયત્ન ચલાવ્યો. ચાલુ જન્મના મનુષ્યપણાનું ભાન નષ્ટે કર્યા વગર જન્મ મરણ ટાળશે ત્યાં એમ માનીને માણસે ઇશ્વર વિપયક કલ્પના સાથે તદ્દન થવાનો પ્રયત્ન કરીને ઇશ્વર સાથે આપણે સમરસ થયા એમ માની જોયું ચિત્ત નો લય કરીને મનુષ્યપણાનું ભાન વિસારે પાડી જોયું; આપણે જ અનંત ધ્રમ્હાંડ ને—વિશ્વને—વ્યાપીને રહ્યા છીએ એવી ધારણા ધરીને પોતે બ્રહ્મરૂપ છે એમ માની જોયું. પોતાના મનુષ્યપણાનો વિચાર છોડી દઈ બીજી મોટી મોટી વિશાળ અને દિવ્ય કલ્પનાઓ પોતાને વિષે કરીને તે ચિત્ત પર કસાવવા માટે જત જત ના પ્રયત્નો તેણે કરી જોયા, પણ તે પછી એકે પ્રયત્નથી તે પોતાના સૂળ મનુષ્ય પણાને વીસરી શક્યો નહીં. એ બાબતમાં તેને હજી જરાયે યશ મળ્યો નથી. આ ઉપરથી આપણી માનવતા એજ આપણી ખરી કાયમની અને કદી પણ છોડી કે ભૂલી ન શકાય એવી અવસ્થા છે. તેથી તેજ માનવતાને પુર્ણતા સુધી લઈ જવાનો પ્રયત્ન કરવો એ આપણું કર્તવ્ય છે. અને તેમાં સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવી એજ માનવજન્મનું ધ્યેય છે એ વિષે શંકા નથી. આમાં કોઈ પણ પ્રકારની કેવળ માની લીધેલી કલ્પના નથી. આમાં મરણ પછી પ્રાપ્ત થનારાં ધ્યેયની વાત નથી. આમાં કોઈ પણ જતનો ભ્રમ નથી, તેથી એમાં દંભને પણ રથાન નથી. ગેર સમજને અવકાશ નથી. પોતાની શક્તિ જાણીને ને માનસિક ભાવનાઓનો ઉત્કર્ષ કરતાં કરતાં ચિત્તની શુદ્ધિ સાધતાં સાધતાં અને સદ્ગુણોની વૃદ્ધિ કરતાં કરતાં પોતાની માનવતાને વિકાસ કરવો એજ આપણું જીવન કાર્ય છે.

—વિવેક અને સાધનામાંથી.

કો મનવેલ્થ પાર્લામેન્ટરી ડેલીગેશનના સભ્યો નેએ નયરાખીમાં મળેલી તેઓની પરિષદનું કામ પુર્ણ કરી થોડા દિવસપર યુનીયનની મુલાકાતે આભ્યા હતા તેઓને આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ (દાંડવાક), ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ અને સા. આ. કોંગ્રેસ ઓફ ડેમોક્રેટસ (નેહાનીસમર્ગ રીજીયન) અને સાથિય આફ્રિકન કલર્ડ પીપલ્સ આરમનાઈઝેશને એક સંયુક્ત કાગળ લખેલો છે તેમાં એ સંસ્થાઓ જણાવે છે કે :

ધણા દેશમાં એમ કહેવાય છે કે નેએ ભેટાને યદ્વે શુભેચ્છાઓ લાવે છે તેઓની એ મનોમાવનાની વધારે કીમત હોય છે. કમનસીએ આ દેશ માં જાતીદ્વિશથી રંગચ્છા રાજ્યકર્તાઓ આમળ વધારે કરીને શુભેચ્છાઓની આમળીના રંગની વધારે કીમત છે. આથી એમ કહીક સંજ્ઞાથી આ કાગળ આપને લખીએ છીએ, કારણ એમ રાજ્યકર્તાઓની વતી જ નથી બોલતા પરંતુ આ દેશની સઘળી જાતીઓ, જેમાં ખીન ગોરી બહુમતી ધરાવી રહ્યા છે, તેઓની વતી પાલીએ છીએ. જે દેશમાં માણસની કીમત તેની આમળીના રંગ ઉપરથી અંકાય છે અને જ્યાં આપું સામાજિક જીવન અને સંસ્થાઓ જાતીભેદથી ખરડાયેલ છે તેવા દેશમાં આપનું રહેલા શુભ આનંદિત નીવડે એવી આશા દર્શાવવી વધારે પડતી ગણાય. આ દેશના વતનીઓને જે માનવજો હમેશાં સહન કરવાં પડે છે તેની કેટલીક માહીતી તો આના ડેલીગેશનને મળી ચુકેલી છે.

ગોદડ કોર્ટ અને અન્ય સ્થળોના આપના કેટલાક સાથીઓને આ દેશની મુલાકાત લેવામાંથી "દેરાજ્ય સત્તા ધરાવતા પ્રદેશોને" જ આમત્રણ આપીને દેખી ની કુકિતથી ખાતલ રાખવામાં આભ્યા છે. હોંદની પાર્લામેન્ટના સભ્યો એ દક્ષિણ આફ્રિકાની જાતીભેદની સામેના વિરોધ દાખલ આપની સઘળી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ નથી લીધો. આપ ના પાકીસ્તાન અને સીદાલી સાથીઓ ને જ્યાં તેઓના દેશખંડુઓને સખત રીતે ખાતલ રાખવામાં આભ્યા છે, ત્યાં દાખલ થવાની સરકારે છુટ આપવાની મહેરબાની બનાવીને તેઓનું માનભંગ કયું છે. આ સઘળું જોતાં આપની મુસાફરીને માટે અનુકૂળ વાતા વરણુ તો નજ ગણાય.

આ સંજોગમાં એમ એટલું જ કહીએ કે આપની મુસાફરી આપને માહીતી આપનારી નીવડે.

વખત હોત તો અમારા આ દેશમાં સાધારણ જનતા કઈ રીતે રહે છે એ અપને બતાવવા ની તક લેવાને એમ પ્રુથી થાત. સરકાર આપને સમારકો અને ગેમ રીઝર્વ વિગેરે બતાવશે એ કરતાં એ જુદી જાતનું દસ્ખ હોત, અને સરકારી ખાણાઓ અને મેળાવડાઓમાં

કોમનવેલ્થ પાર્લામેન્ટરી ડેલીગેશન

દાંડિસે લ રલો પત્ર

આ દેશની તકરારો વિષે આપ નહિ સાંભળો એ વસ્તુઓ આપને સાંભળવાની મળી હોત.

દાખલા તરીકે એમ આપને મ્યુની સીપાલીટીના મોરોકાના રક્ષમમાં ચાલી ને લખ ગયા હોત, જ્યાં ૫૫૦૦૦ લોકો ગુગુપાટ અને પુકાના કુંપડાઓ બાંધીને રહ્યા છે, અને દક્ષિણ આફ્રિકાની ધરાની તંગીને પહોંચી વળવાને તેને કેટું આર્થ ગણવામાં આવે છે તેની આપને વાત કરતાં એમ કહીએ કે એ સ્થળના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટે આપ મળી શકો. અને કાળાની ભૂમીમાં તે કેવા ગોરા માલીકની જેમ રહે છે એ જોઈ શકો. પછી તેમાં રહેવારી કેટલીક માતાઓને આપે મળતું જોઈએ અને નિશાળો અને કોંગ્રેસોની સગવડ ના અભાવે તેમના બાળકો કેવા રજી છે. અને પછી તેઓના અભાવે ગુંડા ગોરીમાં ઉતરી પડે છે એ જોતું જોઈએ.

દક્ષિણ આફ્રીકામાં દાખલ થવાના દારમાંથી એમ કહીએ કે આપ જોહાનીસબર્ગના વેસ્ટન એરીયાઝ જોવા જાઓ જ્યાં પોતાના પરંપરાથી ચાલતા આવેલા પોતાની માલીકીના ધરામાં રહેતા પટ હજાર લોકોને શરેર ની અંદરથી પોતાની નોકરીઓના સ્થળેથી માહલો દુર મ્યુનીસીપલ કોન્ટેનમેન્ટમાં કપ ધડીએ હડસેલી દેવામાં આવશે એ કહી શકાય નહિ. એમ કહીએ કે એ સ્થળોમાં વસી રહેલા લોકોને ગળતારી આપને તક મળે અને કાળા રાંધો દુર કરવાની મેળના જેવા તેઓ ભોગ યથ પોલા છે તેઓના એ બાળકમાં વિચારો જાણી શકો.

કદાચ અહિં અથવા તો અમારા આ દેશના કોઈ પણ શરેરો કે ગામમાં જોમાં આપ એવા આફ્રીકન છોકરા છોકરીઓને મળી શકશે કે જેઓ આફ્રિકનોની એક ત્રિ ત્યાંસ વસતીને માટે રાખવામાં આવેલી નિશાળોમાં દાખલ થયા દર વર્ષે તેઓને કેવા કાંઈ મારવા પડે છે તેની આપને કથની કહેશે. વળી તેઓ દક્ષિણ આફ્રીકાની નવી કેળવણીની નીતીની પણ વાત કરશે કે જે તેઓના નિશાળના રોજ ના કલાકો વધારેમાં વધારે ત્રણ કલાક કરી નાખનારી છે અને શિક્ષણનું ઉચામાં ઉચું ધોરણ નીચું કરી નાખનારી છે. વળી જે મીથને "બાન્ડુ એન્ડુકેશન"ની મેળના સ્વિકારવા તથ્યાર ન હોય અને યુરોપીયન કોમ માં અમુક દરજ્જાની નોકરી સિવાય બીજું તેઓને માટે રથાન નથી એ આફ્રીકન છોકરાંઓને શીખવવા તથ્યાર ન હોય તેઓને સરકારી મદદ મળતી કદાચ બંધ કરવામાં આવશે.

કદાચ નાઈલેટરમ અને લાઇડનબર્ગ અથવા એકસો જેટલા ખીન શરેરો માંના કોઈ એકની પણ આપ મુલાકાત લખ શકો અને સ્થાનિક ટાઉન કાઉન્સીલો અને ગવર્નમેન્ટ પ્લેનીમ એન્ડ રેફરન્સ કમીટી સ્થાનિક હોંદી એને કાઢવા મંજિ છે. તે ખાડા ટેકરા વાળી વેરાન જમીન પણ આપ નિહાળી શકો. ત્યાં વસતા દસ કે બાર હોંદી કુટુંબો, જેઓ સઘળા નાના વેપારીઓ છે, તેઓને પણ આપ મળી શકો અને આ શરેરોને સરકારને કેવા ગુચવણુ બરેલો સવાલ યથ પડેલો છે એ તેઓની પાસેથી જાણી શકો. લેન્ડ ટેન્ચર બોર્ડ કરી રહી છે તેમ એમ પણ ચર્ચા કરી શકીએ છીએ કે આ લોકોને અહુતોની જેમ શરેરની બહાર ટેવડાઓમાં ગોંધવામાં આવશે તો તેઓના વેપાર અને રોજનું શું થશે. વળી કોઈ સ્થાનિક કાઉન્સીલર અથવા તો સારામાં સારી રિથિતિ વાળી હોંદી ની મીસ્કત ખરીદી લેવા તથ્યાર હોય તેવા કોઈની પણ આપ મુલાકાત લઈ શકો અને ગરૂપ એરીયાઝ એક્ટ દેશના કિતમાં જરૂરી છે અને ભોગ આપના માં સમાનતા તેની મુખ્ય ચાવી છે તેની કેટલીક માહીતી તેમની પાસેથી મેળવી શકો.

પછી સ્થાનિક પાસ એરીસની મુલાકાત લેવી તો બુલાયજ નહિ. અહિં આપને ત્રણ દમડીના અમલ દારો મુસોલીનીના જેવા રૂઆળથી દર મંજિને ત્રણ હજાર લોકોને શરેર છોડી પોતાના ધર્યાર અને કદાચ કુટુંબી જનોને પણ છોડીને ચાલ્યા નહિ જાય તો પકડી કેદની સખ કરાવતા જેવાનું મળશે.

અહિંથી થોડાં જ ડગલાં દુર કોર્ટ આવેલી છે જ્યાં રોજના સેક્રેટો આફ્રીકનો પર પાસના યુના માટે કામ ચાને છે અને ખાટકોને પણ ધર્ષા થાય તેટલી ઝડપથી તેઓને યુનેગાર દરાવી સખ કરી જેલમાં ગોંધી દેવામાં આવે છે. વધી ગએલા યુનાઓની એટલી બધી ચર્ચા થાય છે પરંતુ એવા હજારો મળી આવશે કે જેઓને પ્રતિ વર્ષ ખરે વખતે ખરો પાસ નહિ હોવાના કારણે કેદની સખ ભોગવવી પડેલી છે. અહિંથી ધણા ગ્રામ લતા જોમાં ત્યાંના સ્થાનિક કામરો પોતાને ખરે ખાનગી જેવા બાંધી રહ્યા છે એ જોવાની મળશે. અને હનદકંસ કન્ટ્રોલ રેગ્યુલેશન્સ, અરબન એરીયાઝ એક્ટ અને શેહ નોકરોને મિજગતા કાયદા આ જેલોને સગવડ બરેલી રીતે જેલી મજુરો વડે કેવી. કાયમની બરેલી રાખે છે એ જોવાનું મળશે. એ જેલી મજુરો ખાનગી કામોમાં

મજુરી કરે છે કારણ પગારના અને મજુરીના ધોરણમાં સુધારો થયા સિવાય સ્વતંત્ર મજુરો આવી મજુરી તરફ આકર્ષાતા નથી.

પછી રાત્રી જીવનને અનુભવ લેવાને આફ્રિકનો માટે શરેરમાં સ્થપાએલા કોઈ ટાઉનશીપમાં કોઈ આફ્રીકનના ધરતી મુલાકાત લેવી જોઈએ. ત્યાં આપણે વહેલા સુષ જતું જોઈએ નહિ તો રાતના જે ત્રણ વાગે પોલીસ વખર વોરન્ટે કે ચેતવણીએ દરવાએ તોડી ધરમાં દાખલ થઈ આપણને ખીલાના માંથી હડસેલી દ્રષ કરનીચર ભાંગ ફેડ કરી નાખવાનો બપ રહેશે. કારણ તેઓ દારના વેપાર માટે ધરપકડ કરી રહ્યા હોય છે. ત્યાં તુરતજ પાસ અને ટેકસની રીસીટો ઉતાવળે ખતાવવાનું કરમાન થશે અથવા તો પીકઅપ વેનમાં નાખી જેલ પહોંચાતા કરી દેવા માં આવશે.

પરંતુ કદાચ આપને રાજકારણમાં વધારે રસ હશે તો આપણે આ રાત્રી જીવનને પડતું મુકીશું અને કોઈ ખીન સરકારી અને ખીન નેશનલીસ્ટ જેવી એક રાજકીય સભામાં અથવા તો અમારીજ એક સભામાં રાત જાળીશું. તો ત્યાં સભા પ્રક્રમાં દાખલ થઈએ તે પહેલાં છુપી પોલીસના માણસોને બહાર ફરતા નિહાળી શું અને સભા ચાલી રહી હશે ત્યારે તેઓને અંદર બેઠેલા જોઈશું અને થોડી વારમાં તે કદાચ બંધુકે સંકીત પોલીસોને દાખલ થતા જોઈશું અને હાજર રહેલા બધાનાં નામે અને શીરનામાં તેઓ લેશે. પછી થોડા દિવસ બાદ કદાચ મુશ્કી પ્રધાનનો કામળ આવી રહેશે "આ પ્રમાણે નહિ થયું હોત તો સામ વાદતા હેતુઓ પાર પડવાનો બપ હતો. તેમને સતોષ થયો છે" અને તેથી કોઈએ પણ હવે એ સાલ સુધી ભેગા નહિ મળવાનું કદાચ કરમાન મળશે જેવી ધમકી સાથે કે તેનો ભંગ થશે તો સખત સખ થશે.

આટલું તો આપે દક્ષિણ આફ્રીકાના અમારાં જીવન વિષે ધણું જોઈએ અને સાંભળેલું મળાય, અને હવે આપે નિર્ણય કરવાનો રહ્યો.

એમ દિલગીર છીએ કે આ બધી મુસાફરીમાં એમ આપને સાથ આપી શકતા નથી, અમારા ધણા ખરા નેતાઓ વખર તપાસે આ પ્રતિબંધોનો ભોગ યથ પડેલા છે. ધણા ખરાનો નામે તો કોમ્યુનિસ્ટ પાર્ટીના અગ્રાઈ ના સભ્યો કે ટેકો આપનારાઓની કાળી ટીપમાં નામે પણ નથી. તેમ છતાં તેઓની સ્વતંત્રતા ઉપર, રાજ કાય બાબતોમાં તેઓના વિચારો દર્શાવવાં ઉપર, તેઓની હીલચાલો ઉપર સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનિઝમ એકથી એના કુકમોથી સખત પ્રતિબંધો મુકાયા છે. અમારા ધણા અમમખ નેતાઓ, જેઓ સરકારના અને તેની

એપાર્ટહેડની નીતીના કટ્ટર વિરોધી છે તેઓ આપની સાથે ચર્ચા કરતા પણ દેખાવા નહિ જોઈએ નહિ તો તેઓ સખત સગને પાત્ર થઈ પડે.

આ સંજોગમાં અમે દિલ્હીની છીએ કે અમારાથી આપને ક્ષત શુભેચ્છાઓના પાઠવી શકાય તેમ જ અમે એવી આશા રાખીએ છીએ કે

આપ, દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રતિબંધિત મરુમાનો અને મુલાકાતોએને વિશે કરવામાં આવે છે તે પ સરકારના પ્રધાનો તરફથી આપવામાં આવેલાં ઉપર મુંદર રંગે રંગાયેલા ચક્રમાં વડે નહિ જુઓ પરંતુ આપની પોતાની આંખે ખારીકી યા નિહાળશો.

નામદામ લખાવવામાં શો વાંધો છે? બનેએ પ્રનિગા લીધી અને નામદામ લખાવ્યાં. પણ જ્યારે સરકારી વહીવે પુછ્યું કે 'તમે નીચલી ઠાટમાં જે જુગ્યાની આપી છે તે જ્યોગ ને ત્યારે કીશોરલાલભાઈએ જવાબ આપવાં ના પાડી. સરકારી વહીવે કહ્યું: 'તમે બહે અહીં જુગ્યાની ન આપો. પણ નીચલી ઠાટમાં આપેલી જુગ્યાની તે આજ છે એમ કહેવામાં તમને શો વાંધો છે?' જો ધમકાવવાનો ડાળ કરીને કહ્યું કે 'તમે ઈનસાફના કામ માં મદદ કરવા નથી માગતાં?' પણ કીશોરલાલભાઈ જવાબ ન આપવામાં મક્કમ રહ્યા એટલે જીગ એક વહીવે જગને નિનંતિ કરી કે સાક્ષીએ એમ તો કહ્યું જ નથી કે આ જુગ્યાની પોતા ની નથી અને તેણે સોગંદ તો લીધા છે એટલે નીચલી ઠાટની જુગ્યાની રેકર્ડ ઉપર આપ લઈ શકો છો. જગની યુનિ એમને સગ કરવાની નહોતી એટલે નીચલી ઠાટમાંની તેમની અને ગોમતીબહેનની જુગ્યાનીઓ રેકર્ડ ઉપર લઈ તે ઉપરથી પેલા ચોરને સગ કરી. સાંજે કલમમાં બધા વહીવે અને જગ પણ દરયા દરી કે સત્ય,મહી ભાઈ કેવા બની ગયા!

આ આખા પ્રસંગને લઈને કીશોર લાલભાઈએ 'હેવા હોલીનો સત્યાગ્રહ' એ નામનું એક નવું પ્રદસન લખ્યું

છે અને તેમાં છેવટે જગ્યાનું કે સત્યાગ્રહી યુવું, યુવ્યાઈ, અસત્ય ન આચરવાં એ ઠીક છે, પણ કાંઈ આપણા જોળ પછુનો પુરો લાભ લીધો અને એની તરફથી આપણે સમજી ન શક્યા એ કાંઈ બરાબર ન થયું. નયું જોળપણ ફુનીયામાં ચાલે નહિ.

'શોચાર્થીની સાધના'માંથી.

સ્વર્ગસ્થ શ્રી કીશોરલાલ મશરૂવાળા

[સપ્ટેમ્બર તા. હમીના શ્રી કીશોર લાલ મશરૂવાળાની ખીજ પુણ્યતીથી ગઇ યુજ્જરાતના પ્રખર સાહિત્યરત્નો માં અને તત્કાલિનપોમાં તેમનું નામ અમર રહી જશે. શ્રી નરહરી દ્વારકા દાસ પરીખે સ્વર્ગસ્થ કીશોરલાલભાઈનું જીવન ચરિત્ર લખેલું છે જે "શ્રેયાર્થી ની સાધના" નામે જોળખાય છે. 'નવજીવન પ્રકાશન મંદીર તરફથી તે પ્રસિદ્ધ થયું છે. તેમાંથી એક જાણુવા જેવા પ્રસંગ અહિ અસ્થાને નાંહ મણાય —તંત્રો ધ. ઓ.]

૧૯૨૮ના ફેબ્રુઆરી સુધી એટલે લગ બમ છ મહિના એમણે (કીશોર લાલ મશરૂવાળા) વડોદરામાં રહી રેલ સંકટનિવારણનું કામ કર્યું. એ દરમિયાન તેમને માટે ત્યાં એક ધર્મ સંકટનો પ્રસંગ બન્યો. તે નોંધવા

સાથે સાથે અરજી આપીને મેજીસ્ટ્રેટને નિનંતિ કરી કે આરોપી ઉપર રહેમ બતાવી એને જોલામાં જોણી સગ કરવી. મેજીસ્ટ્રેટ કીશોરલાલભાઈની એ અરજી અપ્રસ્તુત અને અનધિકૃત અણી કાઢી કરી પરંતુ પેલા તહેામત દારને અગાઉ ઘણી વાર શિક્ષા થયેલી હોવાથી એને વધુ શિક્ષા યાચ એ હેતુ થી સેશન કમિટ કયો.

* * *

એટલે કીશોરલાલભાઈ તથા ગોમતી બહેન ઉપર સેશનસ જગ આગળ સાક્ષી આપવાનો પાછો સમન્સ મળ્યો. દરમ્યાન, કીશોરલાલભાઈએ બાપુજીને કાગળ લખી તેમની સલાહ પુછી. બાપુનો જવાબ આવ્યો કે 'અહીંસા ધર્મની દિષ્ટિએ આપણે કોર્ટમાં જુગ્યાની ન આપવી જોઈએ. સમાજમાં રહેતા છતાં દુટલીક વસ્તુઓ એની છે જે સમાજની જેન આપણે ન કરી શકીએ

... (નહિ તો) સમાજ આગળ ન વધી શકે, આ ઉપરથી કીશોરલાલભાઈને પણ સ્પષ્ટ સમજાયું કે આવા પ્રકારના યુનેયારો સાથે વર્તવાની સમાજની ચાલુ પદ્ધતિ સહેાપ હોય તો તે પદ્ધતિ ને ચાલુ રાખવામાં આપણી ઠોષ રીતે મદદ તો ન જ હોવી જોઈએ સમાજ આજે કે બસો તથા પણ આ વિષયમાં વીચાર કરનાર હશે તો આવા મદદ ન કરવાના પ્રસંગમાંથી જ એમ કરી શકશે. એમણે નિશ્ચય કર્યો કે સેશનસ કે ટમાં હવે સાક્ષી ન આપવી. તે માટે એમણે સેશનસ કોર્ટ આગળ રજુ કરવાની કેફિયત પણ ધડી કાઢી. સેશનસ જગ કીશોરલાલભાઈના એક મીત્રના જોળખીતા હતા. એ મિત્રને ખબર પડી કે કીશોરલાલભાઈ અને ગોમતીબહેન સેશનસ કોર્ટમાં સાક્ષી આપવાનો નથી. સાક્ષી ન આપવા માટે તેમને સગ થાય એ પેલા મિત્રને ગમતું ન હતું: એટલે તેમણે જગને તેમજ સરકારી વહીવેને કહી રાખેલું કે તમારે ઠોષ પણ રીતે કીશોરલાલ ભાઈ અને ગોમતી બહેનને સાચવી લેવાં.

કીશોરલાલભાઈને આ વાતની ખબર પડેલી નહીં. સેશનસ કોર્ટ આગળ બંનેએ કહ્યું કે અમે જુગ્યાની આપવા ઇચ્છતા નથી. જગે કહ્યું કે 'એ તો ઠીક, પણ તમને સોગંદ લેવામાં અને

શ્રી. જી. આર. હાઈશોર્ન
શ્રી. જી. આર. હાઈશોર્ન પોતાની માંદગીમાંથી પોતાના હોદ્દો અસીસીનાં કામને ધ્યાન આપી શકે તેટલા સગ થયા છે. તેઓ ઇચ્છે છે કે ઇંગ્લેન્ડનું અધિકારી એને તેઓ મળવા જાય ત્યારે તેમના અસીસી પણ તેમની સાથે જાય. તેઓ હાજર હોય તો પોતાના કેમની વીગતે સમજાવી શકે અને વધારે સફળ થાય એમ તેઓ માને છે.
શ્રી. હાઈશોર્નની મુલાકાત તેમના No. 8, Sneddon Street, Sydenham, Johannesburg ના મુકામે લઈ શકાય. જોહાનીસબર્ગ આર્ટીકલ નંબર ૪૫/૪૫૨૯ પર ટેલીફોન કરી મુલાકાતને માટે પ્રથમ એપોઇન્ટમેન્ટ કરવું.

સુશોભીત રંગબેરંગી અભિનંદન પત્રીકાઓ

દિવાળી અને નૂતન વર્ષ માટે આ વર્ષ પત્રીકાઓ જુદા જુદા જાતની અને આર્કપર્ક બનાવવામાં આવી છે. લાલો પણ દરેકને ફાવે એ પ્રમાણેના રાખવામાં આવેલ છે.

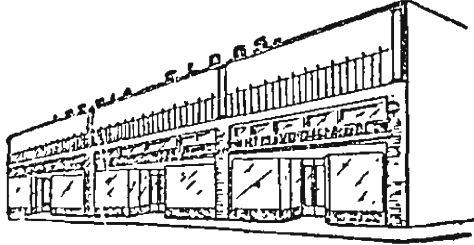
ધાર્મિક, દેવ દેવીઓના ત્રીજા સહીતના કાર્ડસ. શ્રી. દદમીજ, શ્રી. સૂરસવતીજ, શ્રી. કૃષ્ણ જગવાન, શ્રી. રામચંદ્ર અને સીતા વિગેરે. શી. ૩-૬ ઠાકન.
તેમજ દેશ નેતાઓની સુંદર વિનિધ પત્રીકાઓ. દિવાળી અને નૂતનવર્ષ માટે અભિનંદન એક જુથો. શી. ૨-૩ અને શી. ૨-૩.
બધા કાર્ડસો સાથે પરખીડાં મદત આપવામાં આવશે. પોસ્ટેજ માફ.

Gandhi Trading Co.,
General Merchants
288 South Coast Road,
ROSSBURGH, DURBAN.

K.M. Loodhia

& CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

રોનાના ઘાગીના ખાસ અગારી બતી દેખરેખ નીચે અગરે અપાપકુ કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીને છીએ.

નેકલેસ, વ્હુડી વ્હુડી ટીઝાઈનની બંગરી અઝોડા, સાડીની પાન, વીડી અકકલ એરોંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ગોળ

મીઠાઈઓ વિગેરે બનાવવાને માટે શેરડીના રસમાંથી બનાવેલો ચોખ્ખો ગોળ

બનાવનારને લ્યાંથી પરખારો મંગાવો
ભાવ રતલની શી. ૧.

સોપારી સાથે ખાવાના ત્રણ બતના પાન હોલસેલ ભાવે.
વધુ વિગત માટે લખો :

Cotton Lands

P. O. Box 7,

VERULAM, NATAL.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

હેરતો પીઠા છે ભણી ભણી (કર્ક)	૫ ૬
ગીતા પ્રવચન (વિનોબા ભાવે)	૩ ૦
સરદાર વલ્લભભાઈને આપુના પત્રો	૪ ૬
ધર્મોદય (કાકા કલેલકર)	૨ ૦
બા-આપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૩ ૪
ગેર શેવા (ગાંધીજી)	૨ ૦
રામકૃષ્ણ ઉપનીવડ (રામજી)	૨ ૦
અહિંસા વિવેચન (પ્રોફેસર ભાઈ ગણેશભાઈ)	૩ ૬
સત્યાગ્રહની સપ્તપદી	૩ ૦
છવનનો આનંદ (કાકા કલેલકર)	૧ ૦

મળવાનું ટેકાણું

'Indian Opinion' P. Bag,
Phoenix, Natal.

ફોન: ૨૪૮૪૫.

ઓસરી ક્યાંથી ખરીદશો ?

જો આંપ સ્વચ્છ અને લારોસાપાત્ર ઓસરી મેળવવાને ઈતેબર હો તો અમારા ઉપર લખવા સુકશો નહિ. હમે બનતી ઝડપે, ચોકખો માલ, કિફાયત ભાવે મોકલાવશું.

“ગ્રાહકોને સંતોષ આપવો” એ હમારો મુદ્રાલેખ છે.

એક વખતનો દ્રાવલ ઓરડર, આપનો વિશ્વાસ સંપાદન કરવાને અચુક ફળીભુત થશે. કન્ડીના ઓરડરો ઉપર સંવિશેષ, કાળજીપુર્વકું ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

ગાંધીવડુ, કેકોળ, ઘર-ગથ્થુ દવાઓ, હવન-પુભની સામગ્રીઓ. સાડી-લુગડા,
લગનની પ્રત્યેક જરૂરીયાત.

કન્ડીના ઓરડરો સી. ઓ. ડી.ધી મોકલાવવામાં આવશે.

ભારતનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રી તરફથી)

સુબધ તા. ૯-૯-૫૪.

એક કામદારો અંગે કામદાર અપીલ પંચના સુકાદામાં સુધારો કરવા ના બારત સરકારના પગલાંએ માન એક કામદારોમાં નહિ પણ કોંગ્રેસ મેનેની અનેલી હોઈ રાષ્ટ્રીય મજદુર સંઘ (ઇન્ડુક) સહિત તમામ પક્ષોના કામદાર નેતાઓમાં બારે રોપની લામણી જન્માવી છે. સર્વ કામદાર આગેવાનોએ સરકારના આ પગલાંને એકી અવાજે વખોડી કાઢ્યું છે. અપીલ પંચે એક નોકરોને મજદુર કરેલા પગારનાં ધોરણમાં તથા મોંઘવારી બંધામાં સરકારી પગલાંથી કાપ મુકાય છે. વધુમાં સરકારે સુધારા દારા બેંકને ત્રણને બદલે ચાર વિભાગમાં વહેંચી નાંખી અને ચોથા વિભાગને (બ અને ક વર્ગના રાજ્યોમાં ની બેંકો) પંચના સુકાદામાંથી સાવ બાકત રાખી છે. આ સુધારાથી બેંક-નોકરોમાં ઉચ્ચેરાટ વ્યાજો હતો અને તેમણે દેશબરમાં દેખાવો કર્યો હતા અને આ સુધારો પાછો ખેંચી લેવાની માંગણી કરી હતી. બેંક કામદારોએ સીધાં પમલાં લેવાની ચેતવણી આપી છે અને તેમના આગેવાનોએ હડતાળ માટે તકવાર રહેવાની ઠાકવ કરી છે. આ સંબંધ માં તેઓ છેવટનો નિર્ણય આવતા ઘોડાક દિવસોમાં લેશે.

કોંગ્રેસ, સમાજવાદી અને સામ્યવાદી કામદાર આગેવાનોએ એકી અવાજે આ સુધારાનો વિરોધ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, સરકારના આ પગલાંથી કામદારોને પંચોના સુકાદાઓમાંથી વિશ્વાસ ઉઠી જશે અને ઉલોગપતિઓ બનિશ્યમાં પોતાની વિરૂદ્ધના સુકાદાઓ સરકારમારફતે ફેરવાવવાનો પ્રયાસ કરશે.

૧૯૪૭-૪૮ના ૪૦ કોંગ્રેસી સભ્યોએ આ સુધારાની ચર્ચા કરવા માટે પક્ષ ની એક ખાસ સભા બોલાવી હતી. પં. નેહરુએ સભામાં સરકારના પગલાં નો ખ્યાલ કર્યો હતો, પણ એ ખ્યાલ થી આ પગલાંના વાજબીપણાની આ સભ્યોને ખાતરી થઇ હોય તેમ લાગતું નહોતું.

લોકસભામાંની ચર્ચા દરમિયાન તમામ પક્ષના સભ્યોએ સરકારને પોતાના આ પગલાં પર પુનર્વિચારણા કરવાનો આગ્રહ કર્યો હતો. આ ચર્ચાનો પ્રારંભ કરતાં સામ્યવાદી નેતા પ્રો. હીરન મુકરજીએ એવી ચેતવણી આપી હતી કે જે આ સુધારો પાછો નહિ ખેંચાય તો મંબીર પરિણામો આવશે. પ્રજા સમાજવાદી નેતા શ્રી અશોક મહેતાએ આ સુધારાને ગેરવહીયુ કયોઈ મૂળા-

વ્યો હતો અને સરકારને તે પાછો ખેંચી લેવાની વિનતી કરી હતી.

સરકારના આ પગલાંનો ખ્યાલ ખૂંદે નેતાં કામદાર પ્રધાને કરવો જોઈતો હતો પરંતુ તેમને બદલે નાણા પ્રધાન શ્રી દેશમુખે સરકારનો ખ્યાલ કરવાનું માથે લીધું હતું અને તેમણે જોરદાર ખ્યાલ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું હતું કે, જાહેરના દિવતે ખાતર અને સામાજિક ન્યાયને ખાતર સરકારે આ પગલાં લીધું છે. બેંક માલિકોની વાત જવા દહએ તો પણ શેર હોલ્ડરો અને ડીપોઝીટ મૂકનારા જોના દિવો નેવા જોઈએ બેંક કામદારોની સંખ્યા ૬૫ હજારની છે ત્યારે બેંકોના શેર હોલ્ડરોની સંખ્યા ૬૧ લાખની છે અને ડીપોઝીટરોની સંખ્યા પણ લાખોની છે. લામતા વળગતા પક્ષો ઉપરાંત આ લોભોના દિવો પણ અમે લક્ષમાં લીધા હતા. જે કાંઇ ફેરફાર વખર આ સુકાદાનો અમલ કરવામાં આવ્યો હોત તો ઘણી બેંકો બંધ પડી જત અને પરિણામે ઘણા કામદારો બેકાર બનત.

કામદાર પ્રધાન શ્રી વી. વી. ગિરિ આ પગલાં માટે જાણે દિલગીર હોય તેવી રીતે બોલ્યા હતા. તેમણે બેંક કામદારો પ્રત્યે સંપૂર્ણ સદાતબુતિ બતાવી છે અને માલિકો તેમજ કામદારોને ઉદાર બાવે આપસ આપસમાં સમાધાન કરી લેવાની વિનતી કરી હતી. શ્રી. ગિરિના બાવણુપરથી એમ લાગતું હતું કે, તેઓ સરકારના વલણની વિરૂદ્ધમાં હતાં. ચર્ચા પુરી થયા પછી શ્રી ગિરિએ કામદાર પ્રધાન તરીકેના પોતાના હોદાનું રાજીનામું આપ્યું હતું. પં. નેહરુ તથા ડો. રાધાકૃષ્ણે શ્રી ગિરિને રાજીનામું પાછું ખેંચી લેવાને સમજાવ્યા હતા. આ સમજવટ માટે રાજ્ય સભામાંની બેંક-સુકાદા અંગેની ચર્ચા એક દિવસ મોકુફ રાખવામાં આવી હતી. પરંતુ શ્રી ગિરિ તેમના વલણમાં મક્કમ હતા એટલે આખરે તેમનું રાજીનામું સ્વીકારી લેવામાં આવ્યું હતું. તેમને રથાને શ્રી ખંડુભાઈ દેસાઈની કામદાર પ્રધાન તરીકે નિમણૂક થઇ છે. શ્રી. ખંડુભાઈ અને તેમના સાથીઓએ આ સુધારાનો સખત વિરોધ કર્યો પછી આ હોદો સ્વીકારી લીધો એથી સહુને આશ્ચર્ય થયું છે. કોંગ્રેસ-વિરોધી પક્ષો, શ્રી ખંડુભાઈના પગલાં ને, કામદારોના ક્રોધ તરીકે વર્ણવે છે.

રાજ્ય સભામાંની ચર્ચા દરમિયાન શ્રી નેહરુએ ચુરસે થયેલા કામદાર નેતા

ઓને શાંત કરવાના પ્રયાસો કર્યો હતા. તેમણે કહ્યું હતું કે આ સુધારાનો અમલ એક વર્ષ પછી થશે એટલે ત્યાં સુધી અત્યારની રિથતિ ચાલુ રહેશે. એ દરમિયાન સરકાર આ પ્રશ્નની ફરી તપાસ હાથ ધરશે અને એમાં જે સરકારની આ શંકા ઝા ખોટી ઠરશે તો સરકાર આ સુધારો રદ કરશે.

* * *

અલ્લાહાબાદ હાઈકોર્ટે ૧૯૩૨ના ઉત્તર પ્રદેશના ખાસ સત્તા ધારાની ત્રીજી કલમ ગેરકાયદે જાહેર કરી હતી અને એ કલમ હેઠળ પકડાયેલા પ્રજા સમાજવાદી નેતા ડો. રામમનોહર લોહીઆને તાત્કાલીક મુક્ત કરવાનો સરકારને હુકમ કર્યો હતો. કોર્ટે ડો. લોહીઆને અર્ચના પણ ફ. પાંચસો અપાવ્યા હતા સરકારે તરત ડો. લોહીઆને મુક્ત કર્યો હતા. નહેરોના પાણીના દરમાં વધારા સામે ઝુબોચ ચલાવવા માટે તા. ૪થી જુલાઈએ ડો. લોહીઆને પકડવામાં આવ્યા હતા. આ સત્યાગ્રહ સંબંધમાં પકડાયેલા તમામ પ્રજા સમાજવાદીઓને પણ રાજ્યે છોડી મૂક્યા હતા.

પ્રજા સમાજવાદી પક્ષમાં કટોકટી ઉભી થતી હોય તેમ લાગે છે. ડો. લોહીઆએ ત્રાવણુકોરની પ્રજા સમાજવાદી સરકારના પગલાં સામે વિરોધ તરીકે પક્ષના મંત્રીપદેથી રાજીનામું આપ્યું છે. ત્રાવણુકોર-તામીલનાડ કોંગ્રેસ ત્રાવણુકોરના તામીલ-ભાષા બોલતા જલ્લાઓ છુટા પાડીને મદ્રાસ રાજ્ય સાથે જોડી દેવાની માગણી કરીને સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો હતો. સત્યાગ્રહ દરમિયાન તેમને ત્યાં પોલીસે ગોળીમાર કર્યો હતો. ગોળીમાર અને લાહીમારના આ પગલાં સામે ડો. લોહીઆનો વિરોધ હતો. તેમનું

માનવું એમ છે કે, સત્યાગ્રહ કરવાનો બધાને દહક છે અને તેમની સામે સરકારે બળનો ઉપયોગ નજ કરવો જોઈએ. તેમણે ત્રાવણુકોરની સમાજવાદી સરકારના રાજીનામાંની માગણી કરી હતી. તેમની આ માગણીને આત્માર્થ મૂકવાનીનો પણ ટેકો મળ્યો હતો. જ્યારે શ્રી અશોક મહેતા અને બીજાઓ વિરૂદ્ધ મતના છે. દિલ્હીમાં પ્રજા સમાજવાદી પક્ષની કારોબારી મળનાર છે. આ કારોબારી ની બેઠકમાં હાજર રહેવાનું ત્રાવણુકોર ના મૂખ્ય પ્રધાન શ્રી પદમ ચાલુ પીલાઈને કહેવામાં આવ્યું હતું પરંતુ તેમણે એ બેઠકમાં હાજર રહેવાની ના પાડી હતી.

તેમને ત્યાં પણ ત્રાવણુકોર-તામીલના કોંગ્રેસે પં. નેહરુની સલાહ માનીને સત્યાગ્રહ પાછો ખેંચી લીધો હતો, તેમ જતાં ત્યાંની સમાજવાદી સરકાર સામેની ચુરશેલી દુર ચર્ચ નથી. સામ્યવાદીઓના કબજા હેઠળના રેટ ટ્રાન્સપોર્ટની ખસોના કામદારો હડતાળ પર ઉતર્યા છે. હડતાળિયા કામદારો એ ખસો આડે મુઠ જાહેર પીકેટીંગ શરૂ કર્યું હતું અને ટેટમેક રથને ધોંધક પણ થયું હતું. આમ જતાં સરકાર થોડા ઘણા પ્રમાણમાં ખસ-બવહાર ચાલુ રાખી શકી હતી. સામ્યવાદીઓના કહેવા પ્રમાણે પીકેટીંગ કરવા માટે હજારેક કામદારોની ધરપકડ થઇ ચુકી છે. જે કે આ આંકડાને સત્તાવાર સમર્થન મળતું નથી. ત્રાવણુકોર ધારાસભાના પાંચ સામ્યવાદી સભ્યોએ સરકારી સેક્રેટરીયેટ પાસે ઉપવાસ શરૂ કર્યો હતો. પરંતુ પોલીસ તેમને ત્યાંથી ઉચકી જાહેર તેમને ઘેર મુક્યા આવી હતી.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની
સન લાઈફ ઓફ કેનેડા
 ઉપરોક્ત કંપનીના હમેશા સત્તાવાર એજન્ટ છો.
 ઉપરાંત
 ફક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગ્રુડ હોપ પ્રોવીનસીયલ ડીવીઝન
 ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાનુસ્કાર છો
 તેમજ અંગ્રેની ઈમિગ્રેશન અંગેનું કાર્ડ પણ નતનું કામકાજ વિના વીલંબે
 ત્વરીત ખરીદી થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA
 GENERAL AGENT
 Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
 Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
 P.O. Box 6424. CAPETOWN
 Phone 32390

વિકસેલું વિજ્ઞાન

“લાહરી”

વિજ્ઞાન શબ્દનો પ્રયોગ બિન બિન અર્થમાં થાય છે. ભારતીય પ્રભામાં પ્રાચીનકાળથી વિજ્ઞાનનો અર્થ: શાસ્ત્રીયજ્ઞાન, અનુભવજ્ઞાન, પ્રભુજ્ઞાન, તત્ત્વજ્ઞાન વગેરે આત્મા-પરમાત્માનું આધ્યાત્મિકજ્ઞાન સારી રીતે જાણવું તે. એવો થાય છે.

ગીતામાં જ્ઞાન-વિજ્ઞાનની વિભિન્નતા દર્શાવેલી છે:

“જ્ઞાનવિજ્ઞાનનો નાશ કરનાર આ પાપી વાસનાનેજ દહીં નાંખ.”

સ્વામી સિદ્ધધનાનંદે એ જ્ઞાન-વિજ્ઞાન શબ્દપર ગુદાર્થદીપિકામાં લખ્યું છે કે “જ્ઞાન એટલે ગુરુ-શાસ્ત્રના ઉપદેશથી ઉત્પન્ન થયેલ આત્માનું પરોક્ષ જ્ઞાન, અને “વિજ્ઞાન એટલે પરોક્ષજ્ઞાનના રૂપરૂપ નિવૃત્તમાનો અપરોક્ષ અનુભવ.” (૩-૪૧)

પાશ્ચાત્ય પ્રભાનો સંપર્ક થયા પછી અર્વાચીન કાળમાં ભારતમાં પણ વિજ્ઞાન શબ્દનો ઉપયોગ સાયન્સ (science)ના અર્થમાં થવા લાગ્યો છે. સાયન્સ (science)નો અર્થ નિપુણતા અથવા વ્યવસ્થિત મત્કિતિ (systemised knowledge) થાય છે કોમેટ (comet) નામના કૃંચ વિદ્યાને એના હ વિભાગ પાડેલા છે ગણિત શાસ્ત્ર (mathematics), ખગોળશાસ્ત્ર (astronomy) વૈદકશાસ્ત્ર (Physics) રસાયનશાસ્ત્ર (chemistry) પ્રાણીજ્ઞ શાસ્ત્ર (Biology) અને શારીરીક શાસ્ત્ર (Sociology) એ હમાં સમગ્ર જ્ઞાનનો સમાવેશ પદ્ધતિસર કરેલો છે જેથી પ્રત્યક્ષ પ્રમાણુવડે ને સિદ્ધ કરી શકાય તે પદ્ધતિને વૈજ્ઞાનિક (scientific) કહેવાય છે અને એ મનાદિ ઈદિઓથી અનુભવાય છે.

આમ કેવળ ભૌતિક પદાર્થને માટે જ બની શકે છે એ ભારતીય તત્ત્વજ્ઞો ને જ્ઞાત હોવાથી તેઓએ શ્રેષ્ઠતમ આધ્યાત્મિક વિજ્ઞાન માટે પ્રત્યક્ષ ઉપરાંત અનુમાન આગમ વગેરે હ પ્રમાણુને આવશ્યક મણેલાં છે. એ દ્વારા પ્રાપ્ત થતું વિજ્ઞાનનો અર્થ અનુભવિકજ્ઞાન કરેલો છે. અર્થાત સંતોની પરિભાષા ાં પરમતત્ત્વને જાણવું તે જ્ઞાન અને માણવું તે વિજ્ઞાન.

સંસારમાં કોઈ પણ પદાર્થનું જ્ઞાન મેળવવા માટે મનુષ્યને બે સાધનની ખસ આવશ્યકતા રહેલી છે. ૧ ઈદિઓ અને ૨ પ્રકાશ એમાં પ્રથમનાં સાધન પૈકી અધુ મુખ્ય છે. એની ગેરહાજરીમાં અંધ મનુષ્ય ખીચ ચાર ઈદિઓવડે પદાર્થનું જ્ઞાન મેળવી શકે છે. છેવટે એ પાંચે ઈદિઓની સિધ્ધિતા માં પણ છઠી ઈદિવ રૂપ મનવડે વસ્તુ નો નિષ્કપ કરી શકે છે. કોઈ એ

સધળા જ્ઞાનેદિઓ કેવળ નામરૂપ વાળા પદાર્થનેજ મદલ્યુ કરી શકે છે. પરમતત્ત્વને જાણવા માટે તેઓ કુદિત બની જાય છે. પોર્વોપ અનુભવીઓ કહી ગયા છે કે:

“એ પરમતત્ત્વ શબ્દથી કે મનથી જાણી મકાતું નથી, તેમજ અણુવડે પણ જોઈ શકાતું નથી.” (કઠોપનિપદ ૬-૧૨)

ખીજું સાધન પ્રકાશ નામે છે તે પાંચ પ્રકારે મનુષ્યને ઉપલબ્ધ થઈ શકે છે. ૧. સૂર્ય, ૨. ચંદ્ર, ૩. તારા ૪. વિજ્ઞાની અને ૫. અગ્નિ આ સાધનોના પણ કોઈક નિમીત્તો છે જેના મદ્દાન પ્રકાશથીએઓ પ્રકાશ આપે છે એમ પુર્વકાળથી મનાયું છે વેદનો મંત્ર છે કે:

“પુર્વ કદપતી જેમ સૂર્ય ચંદ્રને ઉપગમી તે પ્રભુએ કુલોક પૃથ્વીલોક અને અંતરિક્ષ લોક સરજ્યા” ચંદ્ર જેમ સૂર્યના પ્રકાશવડે પ્રકાશતો હોવા થી સૂર્યની ઉપસ્થિતિમાં તે ક્ષીણત્વને પામે છે, તેવીજ રીતે પરમતત્ત્વવડે જ આ પાંચે પ્રકાશ દેનારાં સાધનો પ્રકાશિત થતાં હોવાથી તેના સર્જકને પ્રકાશિત કરવાનું સામર્થ્ય એમનામાં નથી. વેદની ઋચા છે કે:

“તે પરમતત્ત્વને સૂર્ય પ્રકાશ આપી શકતો નથી તેમજ ચંદ્ર, તારા અને “વિજ્ઞાની પણ તેને પ્રકાશી શકતાં નથી, તે અગ્નિનો કેવીજ રીતે પ્રકાશ આપી શકે?”

આધુનિક વિજ્ઞાનીઓએ એમણીસમી સદા પછી મોતમ ઋપિના ન્યાય શાસ્ત્રનુસાર પરમાણુને જગતનું કારણ માની અણુ (atom)ની ઝીણવટથી ખોજ કરવા માંડેલી. કેટલોક સમય જ્યા પછી તેમને જણાયું કે અણુ એકજુ નથી પણ તેમાં પરમાણુ રહેલાં છે એનું ન્યારે પૃથકરણ થયું ચારે વિશ્વ વિરમયતાથી જેવા લાગ્યું અને વિજ્ઞાનની પાછળ સધળા દેશોએ જંપ લાવ્યું.

ભારતના પ્રાચીન ઋપિ યુનિઓએ એ અણુ પરમાણુનું ઉદ્ગમન દર્શાવે વર્ષપર પ્રાપ્ત કયું હતું. પરંતુ તેઓનો પ્રયત્ન ભૌતિક વિલાસ માટે ન હતો, પણ તેને ત્યાજ્ય અણી પારમાર્થિક તત્ત્વનાં લક્ષ્યપીંદુને પહોંચવા નો હતો. જેમાં તેઓ તેની અતિ સામિપ્તતા મેળવી કૃતાર્થતા અનુભવતા, એમણે અણુ પરમાણુની વ્યાખ્યા માનવીની સાદી સમજમાં ઉતારે એવી રીતે રચુ કરેલી છે. અંધારાં આરકા ની છતમાંથી નાનાં છિદ્રદ્વારા સૂર્યને તકકે અંદર આવે ત્યારે પ્રકાશનો ઉભો લીટો દેખાય છે, એ લીટામાં

ઝીણાં ઝીણાં અસંખ્ય રંગકણો ઉડતાં નજરે પડે છે. આ પ્રત્યેક રંગકણુ ત્રસરેણુ કહેવાય છે. એ ત્રસરેણુના ઝીણ ભાગને અણુ કહે છે અને એ અણુના બે ભાગ કરવાથી તે દરેકને પરમાણુ કહે છે. આને જ આધુનિક વિજ્ઞાનીઓએ સુક્રમખંત્રો અને રસાયણીક ક્રિયા વડે વિભાજીત કરી પ્રોટોન અને ઇલેક્ટ્રોનના નામે આપ્યાં છે તે સાથે તેની પચાંડ શક્તિ પણ જાણી છે.

આ પ્રોટોન અને ઇલેક્ટ્રોન પરમાણુ ને કપિલ યુનિએ સાંખ્ય શાસ્ત્રમાં પુરૂષ અને પ્રકૃતિના નામથી વર્ણવેલાં છે. તેમાં ‘પુરૂષ’ નિત્ય, સર્વગત, રિચર, અચળ અને સનાતન જાણવાયેલ છે. આ પ્રોટોન (પુરૂષ)ની ફરતે ઇલેક્ટ્રોન (પ્રકૃતિ) એક સેકંડમાં દર્શાવે અખળ વાર ફેરા ફરે છે એમ વિજ્ઞાને સિદ્ધ કયું છે પરંતુ એ ઠાની શક્તિથી ફરે છે એના રહસ્યના ઉકેલમાં અધાગિ વિજ્ઞાનને સક્ષમતા નથી મળી. આ પ્રોટોનની ફરતે ઇલેક્ટ્રોન ઉપરાંત હલકા ભારે પદાર્થોનો અપેક્ષાએ એક થી માંડીને બાણુ સુધીનાં જુદાં જુદાં તત્ત્વો (કિરણો) ફરતાં હોવાનું જણાયું છે, કોઈ પ્રોટોન કે ઇલેક્ટ્રોન સિવાય કોઈક અકલ્પ શક્તિ જ એની ગતિ નો હેતુ છે એમ નિશ્ચિત થયું છે.

વેદાંતે એ અકળિત શક્તિને ચેતન બ્રહ્મના નામે વર્ણવી તે સક્ષીરૂપે સમર હોવાનું જણાવેલું છે. સાક્ષીમાં ચાર લક્ષણો હોવાનું પ્રસિદ્ધ છે.

“એના વાદરિવાદમાં સાક્ષી અજગો હોય.

સજો નહોં આધો નહોં તટરથ રહીને જોઈ. (ઉર્મીવિલાસ)

અર્થાત અતીત, અસંગી, સમીપવર્તી અને તટરથ એ ચાર લક્ષણુ યુક્ત હોય તે સાક્ષી તરીકે ન્યાયા ફરે છે. પરમતત્ત્વ આ દ્રશ્ય જગતમાં એજ પ્રકારે રહેલું છે. ભગવાન શ્રી કૃષ્ણે કહ્યું છે.

“કારણ કે હું નાશવાન શરીરથી અતીત છું” અને અચિનાશી છતાતમા થી પણ ઉતમ છું.”

“આમ અસંગી હોવા છતા તે અત્યંત નિકટ પણ છે એમ શ્રુતિ કહે છે.” (ગીતા ૧૫-૧૮)

“આ વિશ્વમાં જે કંઈ ચરાચર જગતરૂપે જણાય છે તે સધળું ધ્રુચર વડે વ્યાપ્ત છે.” (ઇશ્વારાસ્યોપનિપદ ૧)

મનાદિ ઈદિઓ વડે એ પરમતત્ત્વ નો સાક્ષાતકાર નથી થઈ શકતો, જેથીજ વેદોએ એ તત્ત્વને નિગેધ વડે વક્ષાર્થને દર્શાવવાની કળ બતાવેલી છે. જેની સ્વસંવેધતાં પછી વિરમયતા સદ્અર્થાદની રિધતિ અવશોષ રહે છે. જેના લક્ષણુ માટે કહેવાયું છે કે.

“કોઈ આને આશ્ચર્ય ત શુએ છે, અને ખીલ કાઇ તેને આશ્ચર્ય સરખો વર્ણવે છે; વળી કોઇ તેને આશ્ચર્ય જેવો સાંભળે છે તથા કોઈ તે

સાંભળાને પણ આને જાણતા નથી.” (ગીતા ૨-૨૯)

સાંપ્રતમાં વિશ્વના જુદા જુદાં દેશ માં રાજ્યાશ્રિત વિજ્ઞાનીઓ દિવસ વિરમયકારક શોધોમાં મશગુલ રહી નવી નવી શોધો બહાર પાડે જાય છે. છતાં તેમાં તેમને અપુણ્ય લાગે છે. જેમ જેમ ઉડા ઉતરત જાય છે તેમ તેમ ગુદ રહસ્ય અતિશુ હોય એમ જણાતું જાય છે. તે તા ની સમીપમાં જતાંજ તેને જેવા અં વર્ણવવાનાં સાધનો અપુણ્ય લાગે છે નામરૂપને માપવાનો મજ તે અમર્ણ માપવા માટે ટુંકા પડે છે. જે નવી શોધોથી વિરમયતા, વૈભવ, વિલાસ વધતા જાય છે. પણ આત્મર્ષિ કે સંતોષ શાંતિનાં અંતિમ સુખર્થ વચિત રહે છે.

વિજ્ઞાનની અધ્યતન શોધ પૈકી કોસ્મીક રે (cosmic ray)નાં કિરણો અતિ મહત્ત્વપુર્ણ જણાયાં છે. માનવ શરીર સુદાં પ્રત્યેક પદાર્થમાં તે જ્ઞાત આરપાર આવનવ કર્યાં કરે છે. વિજ્ઞાનીના કરોડો વોલ્ટની તેમાં કંઈક રહેલી છે. રેડિયમનાં કિરણો કરતાં અતિધણી શક્તિશાળી હોવા છતાં તે યુક્સાન નથી કરતાં પણ જ્ઞાને માટે ઉપયોગી જણાયાં છે. નથી તે સુરજમાંથી આવતાં કે નથી તારાએ માંથી આવતાં વિશાળ બ્રહ્માંડ અત્યંત અવકાશમાં સર્વત્ર એક જગત રીતે તે ધસતાંજ રહે છે.

આ પ્રશંત તત્ત્વનો પુર્વકાળે અધિઓએ સ્વાનુભવ કર્યા પછી કમ કરેલું છે કે:

“મારી સમક્ષમાં સર્વવસ્તુ અચિનાઈ બ્રહ્મરૂપે છે. મારી પાછળ બ્રહ્મ કે દક્ષિણ તરફ બ્રહ્મ છે, મારી નીચે તેમજ ઉપરના ભાગમાં બ્રહ્મજાપ છે. આ દ્રશ્યગાન સર્વ પાલ બ્રહ્મરૂપ છે તથા એ બ્રહ્મ સર્વજે છે.” (યુગકોપનિપદ ૨-૨.૧૧)

અર્વાચીન વિજ્ઞાનના પરિણામ અસંતોષી શાથી રહેવાય છે? પ્રશ્ન રહેજે ઉપજે છે. એનો વિગા કરતાં જણાશે કે એનું મંડાણ રજા તમોચુણુપર રચાએલું હોય છે. જે ભૌતિક વિલાસની લાલસા જળવળ બનતી જાય છે. અને પ્રાપ્ત લાભ વિનિયોગ માટેજ થાય છે. એના કે આરંભમાં સુખનો આભાસ મળી શો છે, કોઈ અંતમાં તેના શોધક સર્ષિ જગતના ખીલ જીવોને બધમર્ષ બનાવી સુકે છે. આના પ્રમાણે ગોતવા દુર નથી જવાનું પણ જન આધુનિક અર્થાંત વાતાવરણુ આપ નજર સામે જ મોજુદ છે.

પ્રાચીન વિજ્ઞાનનાં પરિણામમાં સુખ-સંતોષની પ્રાપ્તિ અવશ્યકાઈ હોય છે. એનું કારણુ તેનું મંજુ સત્ત્વયુજની-સુદઢ રચાપના. ઉપર છે

જે. નેથી તે સત્યમ શિવમ સુદરમ તત્ત્વો રંગભવ ઉપગતી સંસારના ખીળ છવોને પણ શાંતિપદ બને છે. એ ધ્યેયને પહોંચવા કયા માર્ગનું અવલંબન કરવું તે પણ આ પ્રાચીન અનુભવીઓએ બતાવ્યું છે.

“ત્રણ પ્રકારની એવણીનો ત્યાગ કરી સર્વમાં ઇશ્વર ભુક્તિ રાખ, ધન ઠોનું છે? લેખન ન રાખ.” એવણીત્રય : સુત્રેપણા, વિત્તેપણા અને લોકેપણાની આસક્તિ.

આનું અંતિમ પરિણામ અપૂર્ણતામાં નથી આવતું, પણ સર્વત્ર સંપૂર્ણતાનું જ બાન ઉપજે છે. પૌંડ અને ક્ષત્રાંડની અભેદતામાં પૂર્ણત્વની જ અનુભુતિ રહેલી છે.

‘તે પૂર્ણ છે, આ પૂર્ણ છે, પૂર્ણથી પૂર્ણ દરિદ્ર પામે છે. પૂર્ણના પૂર્ણને લેતાં પણ પુર્ણ જ શેષ રહે છે.’

બૃહલાંગુલાચાર્ય
(દાદા ધર્માધિકારી)

સરકસમાંથી નાસી આવેલા એક વાધને જન્મલના વાધોએ કહ્યું: ‘તમે માણસોમાં રહી આવ્યા છો. માણસ કેવું પ્રાણી હોય છે એ જાણવા અને ઉત્સુક છીએ. તમે અમને બધાને એને વિષે સંબોધો.’ વાધોએ ઠંડેરા પીટીને ખચર આપ્યા કે બૃહલાંગુલાચાર્ય (એનો અર્થ તો ‘લંબ પુછડીઓ’ જ થાય છે. પણ મોટું નામ ન આપે તો સભામાં કોણ આવે? એટલે જેમ આપણે લા લોકોનાં નામ પાછળ બી.એ.; એમ. એ. વગેરે પુછડાં લગાડે છે તેમ એમણે પણ લાંબુ નામ આપ્યું બૃહલાંગુલાચાર્ય.) નામના એક વાધ માણસ નામના પ્રાણી અંગે માહિતી આપવાના છે. જન્મલના વાધોની એક વિરાટ સભા મળી. સભામાં બૃહલાંગુલાચાર્યે માણસ જાતનાં ધણાં લક્ષણો વર્ણવ્યાં તેમાંનું એક એણે નીચે પ્રમાણે કહી બતાવ્યું.

હું માણસો વચ્ચે હવે ત્યારે મેં નાના મોટા દરેક પ્રકારના માણસોને એક ખીળના અંગે એવી ફરિયાદ કરતાં સાંભળ્યા કે “ફલાણો તો પૈસા ખાઈ જાય છે” એટલે મેં વિચાર કર્યો કે “પૈસા એ જરૂર કોઈક ખાવા લાયક ઉત્તમ પદાર્થ હોવો જોઈએ.” એક વખત જ્યારે મારે માલિક કયાંક બહાર ગયા હતા, ત્યારે મેં એના કોટના ખિસ્સામાં પૈસા મારીને એમાંથી પૈસા નીચે પાડ્યા. એક પીળા ચમકતી વસ્તુ તેમાંથી નીકળી પડી. મને યશું કે માણસ જાને ખાવા માટે કેટલી સુંદર વસ્તુ પસંદ કરી છે! જટ દબને મેં એને મારા મોંમાં નાંખી. પણ તમને શું કહું! મારા વાધના

દાંત પણ એને ચાવતાં ટુટી જશે એમ મને લાગ્યું. એટલે મેં વિચાર કર્યો કે આ કોઈ યુસવાની વસ્તુ હશે. કારણ કે મેં સાંભળ્યું હતું કે “ફલાણો પૈસા ચુસી ખાય છે” નેથી મેં યુસવા માંડ્યું તો યુસતાં યુસતાં મારી જીભ ઘસાઈ ગઈ પણ એ ન તો ખાઈ લાગ્યું, ન ખાઈ લાગ્યું, ન તીણું ન મીઠું, એટલે પછી માયાકુટ કરતાં, કેટલાક લોકો કહેતા કે “ફલાણો તો પૈસા હજમ કરી જાય છે” એ વાદ આવ્યું. એટલે હું એને મળી ગયા. પણ તમે માનશો? એ ગળી ગયાને બે મહિના થઈ ગયા પણ એ તો હજી પેટમાં જેમનું તેમ છે અને મને રોજ રોજ એને લીધે પેટમાં ચુક પણ આવે છે. મને તો લાગે છે કે માણસ એક મહાપ્રુષ્ઠ પ્રાણી છે. ઉપ-ભોગ ન કરી શકાય એવી વસ્તુ ને પૈસા છે તેને માટે એ મરી શકે છે. પૈસા એ ઉપભોગની વસ્તુ નથી પણ સદુપયોગની વસ્તુ કહી શકાય. સારે માર્ગે મેળવીને સારે માર્ગે વાપરવાની વસ્તુ કહેવાય.

‘પ્યારા બાપુ’માંથી.

શ્રી ડા. યુ. પાટીદાર સોસાયટી ઉપરોક્ત સંસ્થાની જરૂર સભા તા. ૨૩-૯-૫૪ના દિને સાંજે ૭-૩૦ વાગે પાટીદાર હોલમાં “માંધી ન્યતી” (રેડીઆ પ્યારસ) ઉજવવા શ્રી રણજીભાઈ વાલજી પાટીદારના પ્રમુખ પદે મળી હતી. શરૂઆતમાં શ્રી બા. શા. મંદીરના બાલીકાઓ તરફથી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ પ્રમુખ શ્રીએ માંધીજીના સિદ્ધાંતો વિશે જણાવ્યું હતું તેમજ ખીજ વકિતા ઝાંઝા પણ માંધીજીના જીવન ઉપર સમજૂતી આપી હતી. ત્યારબાદ બા. શા. મંદીરના બાળકો તરફથી પ્રસંગો તુલિત, મનોરંજન કાર્યક્રમ રજૂ

કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ શ્રી ડા. યુ. પાટીદાર સોસાયટીના આચાર્ય હેયળ ચાલતી. શ્રી. બા. શા. મંદીર માં ખીળ બે વગો (કલાસ રમો) બધાઓએ. તેમાં વિદ્યાર્થીઓને ખેસ વા માટે ૫૦ બેન્ચેસોની જરૂર હોવાથી પ્રમુખશ્રીએ તે માટે અપીલ કરી હતી. દરેક બેન્ચેસી કિંમત પા. ૬-૬-૦ જણાવવામાં આવી હતી સભામાંથીજ ૩૬ બેન્ચેસો નોંધવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ મંત્રી તરફથી બધાને અને જે લોકોએ બેન્ચેસોના નામો નોંધાયા છે તેનો સોસાયટી તરફથી આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

જ્યા એક માગલી વિચારથી માણસ કામ કરે છે ત્યાં એની ગતિ ધીમી પડી જાય છે, પણ જ્યાં વિચારનું ઉડાણ છે ત્યાં કામની ગતિ તેજ ચાય છે, નિત્ય નવી રચુતિ મળે છે, નવ નવાં પદ્ધતિ કુટે છે.

વિનોબા બાવે.

જે ચાલ્યું ગયું છે એના પર અર્થ કરીને સમય નષ્ટ ન કરો, વર્તમાનને ગ્રહણ કરો કેમકે દંડ નિલાવાળા લોકો જ અદરશ્યપણે અને નીરત્રતાથી આવ્યા જતા સમમના મસ્તક પર પોતાની છાપ અકિત કરી શકે છે.

સેક્રસપિયર.

નવાં પુસ્તકો

લોક ભારત. નાનાબાઈ બદ મહા ભારતના ૧૨ પાત્રોની જુદી જુદી પ્યાર પુસ્તકોએનો સેટ ૧૩ ૬
દીપ નિર્વાણ (દર્શક) ૭ ૦
પુણ્ય પરવાયું નથી ૫ ૬
મળવાનું ઠેકાણું આ ઝોરીસ

ગુજરાતી કેલેન્ડર

(સંવત ૨૦૧૧ની સાલનું)
કેલેન્ડરમાં નીચેની વિગતો દર્શો :
(૧) મહિના, વાર, તિથિ સાથે અંગ્રેજી તારીખ.
(૨) દરેક માસના અગત્યનો દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.
(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની રાશિ, તેનો શરૂઆતનો સમય સાથે આક્રીકન રેડેન્ડ ટાઇમ પ્રમાણે.
(૪) રાશિના અક્ષરો (બાળકોનું નામ પાડવામાં ખાસ જરૂરનાં).
(૫) દિવસ અને રાત્રીના ચોલકડિયાં.
(૬) આર્ટ પેપર ઉપર સુંદર ધાર્મિક કલાત્મક ચિત્ર.
દરેક ગુજરાતી કુટુંબમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું જોઈએ.
કિંમત શી. ૩-૦

પ્રસિદ્ધ કવો :-
ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ
પી. ઝા. બોક્સ ૬૬૦
ડરબન (નારાલ).

ઉપરોક્ત કેલેન્ડર નીચેના સ્થળેથી પણ મળશે.

ટ્રાંસવાલ : શ્રી. ઉમીયાશંકર જોષાકર ૫૦ ફાકસ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

કેપ : ગાંધીહલાઈ બી. પટેલ (હિંડમાસ્તર) ગુજરાતી સ્કુલ, કેપટાઉન.

બુકશોપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળે :

આર. વીકુલ
૨૧૩ મેઠાસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફરેરાટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

જે અઠવાડીક પંચાંગ							ધાર્મિક તહેવારો-ઉત્સવો
વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૪ અક્ટોબર	હિંદુ ૨૦૧૦ આસો	મુસલમાન ૧૩૭૪ હીજરી સફર	પારસી ૧૩૨૪ અરદીબહેરત	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	
શુક્ર	૧	સુદ ૪	૩	૩૦	૫-૪૩	૫-૫૫	માંધીજીનો જન્મ દિવસ ૧૮૬૮
શનિ	૨	” ૫	૪	૧	૫-૪૩	૫-૫૫	
રવિ	૩	” ૬	૫	૨	૫-૪૨	૫-૫૬	
સોમ	૪	” ૭	૬	૩	૫-૪૨	૫-૫૬	
મંગળ	૫	” ૮	૭	૪	૫-૪૨	૫-૫૬	
બુધ	૬	” ૯	૮	૫	૫-૪૧	૫-૫૭	
ગુરુ	૭	” ૧૦	૯	૬	૫-૪૧	૫-૫૭	
શુક્ર	૮	” ૧૧	૧૦	૭	૫-૪૦	૫-૫૮	
શનિ	૯	” ૧૨	૧૧	૮	૫-૪૦	૫-૫૮	
રવિ	૧૦	” ૧૩	૧૨	૯	૫-૩૯	૫-૫૯	
સોમ	૧૧	” ૧૪	૧૩	૧૦	૫-૩૯	૫-૫૯	સરસ્વતી પૂજન નવરાત્રીની સમાપ્તિ ૧૫જ્યેષ્ઠમાં
મંગળ	૧૨	” ૧૫	૧૪	૧૧	૫-૩૯	૫-૫૯	
બુધ	૧૩	” ૧૬	૧૫	૧૨	૫-૩૮	૫-૫૦	
ગુરુ	૧૪	” ૧૭	૧૬	૧૩	૫-૩૮	૫-૫૦	શરદ પૂર્ણિમાં

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.**

G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સર્ધન રોડેશીયા
૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

PHONE 33-2651

MASTER BROS.
(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
હોલરોલ મેન્યુફેક્ચરિંગ એન્ડ ટ્રાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ
રેસમી તેમજ મુતરાઈ કાપડ, હુલન રમ્સ. પ્લાન્કેટસ—બ્રીબી બાલકો માટે
નત નતનો માલ. તેમજ કેપરીબીન ન્યોરબેટ સાડીઓ
બીરેરે માટે દમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા બલામજી છે.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન : ૩૩-૨૬૫૧

ધીરુભાઈ પી. નાયક

મુસાફરી. વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની ડવાઈ ફરિયાઈ અગર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા ધરે બ્રહા અમારી મારફતે ભુલોઈ કરો.

ઈન્ડીયા, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અક્ષમાત, પ્લેટબ્રાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાલના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલેક્ટરનું સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમિગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મદત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ સ્ટુડન્ટઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓરંજ હીયા, થાઈલાયર ઈન્ટરનશનલ કંપની લીમીટેડના પ્રાતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ ભાણુભાઈ મારીપોરવાળા.

દરેક ભતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ધીના તેમજ મોઠા ચેબા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએલું 'સુરતી ભુજી' સેવ, મમરા, બાંડીઆ, ભજામાં, પાતરાં વિગેરે દરેકજા તાલ બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

તંદુરસ્તી અને શક્તિ માટે

આ શિયાળામાં મેથીપાક ખાઓ

શી. ૧૨-૬ રતલ.

આજે જ ઓરંજ કરો:

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીયામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

"ડરબનનું" ટકાઈ આજુ ૧૦ પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણુ શી. ૧-૬ રતલ.

સુરેશ, રતાણ, આંખા હળદ, લીલી હળદની મોસમ આજુ યજ છે. ક્યુરી અને ચેવલી પાન ૫/- રતલ, પોસ્ટલ જુકું. ગોળ ખાસકીટ ૧૦/૬, લાંબી અને રકવેર ખાસકીટ ૧૬/૦ ડઝન. હોમો ચોખા, દાળ વિગેરે દરેક ભતની ચોસરી અને મસાલો રાખીએ છે.

રોડેશીઆ, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયમ કોન્ગોના ઓરંડરો પર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાવીને મોકલશું.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેઝમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોઈરોબ, હરેસીબ ચેસ્ટ, સાઈટ મોર્ટ ઓફીસ ડેસ્ક, છુક કેસ, ટેબલ, તબન કીક્રાચલ ભાવે ખરીદી સકશે. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેમજ રોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માન રોકા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.